

Pamięć o Katyniu (zdjęcia)

Category: historyczne,kulturalne,Wydarzenia
written by Marek | 24 listopada 2023

Pamięć o Katyniu (zdjęcia)

To było kolejne spotkanie w ramach projektu „Pamięć o Katyniu w świadomości lokalnej i w kulturze”.

W czwartkowy wieczór odbyło się spotkanie historyczne poświęcone zbrodniom katyńskim. Na zaproszenie sołtysa Marka Karczewskiego przybył do świetlicy w Czarnowcu Pan Jacek Karczewski z Fundacji Splot Pamięci w Ostrołęce. Pan Jacek w bardzo dokładny i obszerny sposób opowiadał o bohaterach, o Ich rodzinach i o wieloletnim zdobywaniu materiałów o

zabitych polskich oficerach w Kozielsku, Ostaszkowie, Starobielsku, Katyniu, Miednoje, i Charkowie.

Wideo ze spotkania w Ostrołęckiej Bibliotece Pedagogicznej, w którym Jacek Karczewski wspomina również o spotkaniu w Czarnowcu.

Najbardziej wzruszająca była historia o dziewczynie z balkonu, która siedem lat czekała na swojego ukochanego...

Poza tematem zbrodni katyńskiej - wspomniano losy rodziny Wyszomirskich, która w sposób szczególny zapisała się w historii naszej miejscowości. Cała rodzina walczyła o wolność ojczyzny, a Zygmunt Wyszomirski został stracony właśnie w Katyniu.

Poruszono również inne wątki historyczne związane z rodzinami czarnowieckimi. Mówiono o Wyszomirskich, Złotkowskich, Cudnych i ich wojennych, tragicznych losach.

Dziękujemy Panu Jackowi za przygotowanie wystawy i obszerny materiał o Katyniu.

Dziękujemy uczestnikom za udział w spotkaniu.

Spotkanie „Pamięć o Katyniu w świadomości lokalnej i w kulturze” odbyło się w czwartek 23 listopada 2023 r.

Marek Karczewski

Foto: Marek Karczewski, Jacek Pawłowski

2023.11.23 Czarnowiec.pl (MK)

2023.11.23 Czarnowiec.pl (MK)

JESZCZE ROSNĄ DRZEWA, KTÓRE TO WIDZIAŁY

Ofiary zbrodni katyńskiej związane
z powiatem ostrołęckim

*Sprzączki i guziki z orzełkiem ze rdzy,
Po miskach czerepów - robaków gonitwy.
Zgnile zdjęcia, pamiątki, mapy miast i wsi -
Ale nie ma broni, to nie pole bitwy.*

*Może wszyscy byli na to samo chorzy?
Te same nad karkiem okrągłe urazy,
Przez które do ziemi dar odpłynął baży -
Ale nie ma znaków, że to grób zarazy.*

*Jeszcze rosną drzewa, które to widziały.
Jeszcze ziemia pamięta kształt buta, smak krwi.
Niebo zna język, w którym komendy padały,
Nim padły wystrzały, którymi wciąż brzmi.*

Jacek Kaczmarski, *Katyń* (fragment)

2023.11.23 Czarnowiec.pl (MK)

H

W 20
nabr
ofice
czno
o zar
Kode
złoty
Mich
w try
rozst
zart
która

Do o
w 11
dotr
wyk

Poś
dotr
stra
zard
wyk
win
nie
roz

Polaki cmentarz wojenny w Katynie

BIBLIOGRAFIA (wybór):

- Księgi cmentarne:
Charków. Księga Cmentarna Polskiego Cmentarza Wojennego, pr. zb. pod red. J. Tucholskiego, Warszawa 2003;
Katyn. Księga Cmentarna Polskiego Cmentarza Wojennego, pr. zb. pod red. M. Tarczyńskiego, Warszawa 2000;
Miednoje. Księga Cmentarna Polskiego Cmentarza Wojennego, pr. zb. pod red. G. Jakubowskiego, tomy I i II, Warszawa 2005-2006;
- Amtliches Material zum Massenmord von Katyn. Im Auftrage des Auswärtigen Amtes auf Grund urkundlichen Beweismaterials, Berlin 1943;
- J. Boguski, Czerwin i okolice, Ostrołęka 2001;
- J. Dziewirski, J. Kijowski, H. Maćkowiak, 5 Pułk Ułanów Zastawskich, Ostrołęka 1991;
- W. Galka, Ofiary zbrodni katyńskiej 1940 roku związane z 5 Pułkiem Ułanów i ziemią ostrołęcką, Ostrołęka 2010;
- Masowe morderstwo w lesie katyńskim. Sprawozdanie na podstawie urzędowych danych i dokumentów, Kraków 1943).

Zróżdła niepublikowane (w zbiorach Jacka Karczewskiego):

- Archiwum rodziny Certowiczów;
- T. Kruszewski, Obwód ostrołęcki AK "Sep", Ostrołęka 1985, maszynopis;
- Relacja pisemna Czesława Bachmury (na temat Kazimierza Bieńko).

Prezentowane na wystawie reprodukcje fotografii, dokumentów i innych materiałów pochodzą z Muzeum Katyńskiego, zbiorów prywatnych rodzin ofiar, zbiorów Jacka Karczewskiego, Bibliotek Narodowej, Biblioteki Jagiellońskiej oraz pozycji wymierzonych w bibliografi.

Badania losów ofiar związanych z Ostrołęką i regionem trwają cały czas, wciąż poszerzamy wiedzę na ich temat. Zachęcamy wszystkich, którzy mogą pomóc tę wiedzę zweryfikować i poszerzyć do kontaktu i dzielenia się posiadanymi informacjami: splotpamieci@gmail.com.

Wystawa została zrealizowana przez Fundację Splot Pamięci w Związku z 80. rocznicą zbrodni katyńskiej (1940-2020).

Autorzy wystawy: Jacek Karczewski i Jolanta Zubrowska
Koncepcja i koordynacja projektu: Jacek Karczewski
Opracowanie graficzne, druk: Sławomir Nosek

Realizację wystawy wsparli także:

Miasto Ostrołęka

Gmina Myszyniec

Gmina Rzekuń

Gmina Katziño

Gmina Goworowo

CK-BiS w Leśnie

Wystawa jest współfinansowana ze środków z budżetu Powiatu Ostrołęckiego.

Za udostępnienie cyfrowych kopii fotografii i dokumentów dziękujemy Muzeum Katyńskiemu w Warszawie.

2023.11.23 Czarnowiec.pl (MK)

Ofiary zbrodni katyńskiej związane z powiatem ostrołęckim - biogramy

Informacje o miejscach urodzenia (o ile nie jest zaznaczone inaczej) podane są w oparciu o współczesny podział administracyjny Polski. W przypadku większości osób okoliczności, w jakich dostały się do niewoli sowieckiej, nie są dokładnie znane.

JAN ROSIKOŃ

Przodownik Policji Państwowej **JAN ROSIKOŃ**, s. Ignacego, urodził się 18 stycznia 1893 r. w Ostrołęce. W 1921 r. ukończył II kurs nauk dla posterunkowych w Okręgowym Szkole Policyjnej w Mławie. Służył w Policji Państwowej na terenie powiatu grójckiego. Rozkazem Komendanta Wojewódzkiego Policji Państwowej w Warszawie nr 823 z 27 stycznia 1939 r. został odznaczony brązowym medalem „Za Długoletnią Służbę”. Osadzony w obozie w Ostaszkowie, został zamordowany w Twerze.

MIKOŁAJ SAWICKI

Posterunkowy Policji Państwowej **MIKOŁAJ SAWICKI**, syn Antoniego i Tekli, urodził się 24 maja 1895 r. w Brzeżanach (ob. w granicach Ukrainy). Uczestnik wojny polsko-bolszewickiej, służbę w Policji Państwowej pełnił od 1923 r. We wrześniu 1939 r. pracował na posterunku w Leliszcu. Został zamordowany w Twerze. Był odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi, Medalem Pamiątkowym za Wojnę 1918–1921, Medalem Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości.

EUGENIUSZ SKORUPKA

Rotmistrz kawalerii **EUGENIUSZ SKORUPKA** urodził się 26 stycznia 1897 r. w Troczynie jako syn Adolfa i Konstancji z Borajkiewiczów. Służył w Wojsku Polskim od 1919 r. Uczestnik wojny 1919–1921 w szeregach 1 Pułku Strzelców Konnych. Ukończył Centrum Szkolenia Kawalerii (1920) i kontynuował studia w 1 Pułku Strzelców Konnych. Od 1934 r. służył w 12 Pułku Ułanów, a od 1937 r. pełnił funkcję oficera operacyjnego i informacyjnego w sztabie Kresowej Brygady Kawalerii. W momencie wybuchu wojny służył nadal w Kresowej Brygadzie Kawalerii jako pomocnik oficera informacyjnego. Trafił do niewoli, do obozu w Starobielsku. Został zamordowany w Charkowie. Był odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi, medalem 1918–1921 i 10-lecia

PIOTR MARIAN SKURATOWICZ

General brygady **PIOTR MARIAN SKURATOWICZ** urodził się 1 sierpnia 1892 r. w Filipkowiec koło Bobrujaka jako syn Jana i Eleonory z Oleszkiewiczów. W czasie I wojny światowej służył w armii carskiej, później w armii gen. Hallera. W 1919 r. wstąpił do Wojska Polskiego. W wojnie polsko-bolszewickiej walczył w szeregach 4 Pułku Strzelców Konnych. Po wojnie w 1922 r. zweryfikowany w stopniu majora. Służył jako zastępca dowódcy 6 i 8 PSK. W 1924 r. został awansowany na podpułkownika, a także mianowany głównym instruktorem w obozie szkoleniowym kawalerii, a potem zastępcą komendanta w Centrum Wyszkolenia Kawalerii. W 1929 r. objął dowództwo nad 10 PSK, zaś w październiku 1932 r. - dowództwo nad 12 Brygadą Kawalerii w Ostrołęce.

Po rozwiązaniu Brygady w 1937 roku przeniesiony na stanowisko szefa Departamentu Kawalerii w Ministerstwie Spraw Wojskowych. W marcu 1939 r. został mianowany generałem brygady. We wrześniu 1939 r. dostał się do niewoli sowieckiej, został osadzony w Starobielsku i zamordowany w Charkowie. Był odznaczony min. Krzyżem Virtuti Militari 5 klasy, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Legią Honorową, Orderem Korony (Belgia). Z obozu udało mu się przekazać jedną, krótką informację dla żony, Jadwigi z d. Baginskiej: "19.XI.39. Kochana Jadziu, jestem od dwóch miesięcy w niewoli w SSSR. Napisz mi w paru słowach o sobie i bliskich. Szukam Cię serdecznie. Piernie."

Piotr Skuratowicz w mundurze 10 PSK

TEODOR SONCIŃSKI

Stary posterunkowy Policji Państwowej **TEODOR SONCIŃSKI**, syn Andrzeja, urodził się w 1898 r. w Włodzisku. Pracował na Posterunku Policji w Ostrołęce od 1932 roku. We wrześniu 1939 r. służył na posterunku Policji w Łomży. Został zamordowany wiosną 1940 r. w Twerze.

Ofiary zbrodni katyńskiej związane z powiatem ostrołęckim - biogramy

Informacje o miejscach urodzenia (o ile nie jest zaznaczone inaczej) podane są w oparciu o współczesny podział administracyjny Polski. W przypadku większości osób okoliczności, w jakich dostały się do niewoli sowieckiej, nie są dokładnie znane.

JÓZEF SZULKOWSKI ANTONI WYGNAŁ

Podporucznik JÓZEF SZULKOWSKI, syn Jana i Anny, urodził się 2 marca 1905 r. w Wojszach (gm. Czerwin, pow. ostrołęcki). W 1939 r. został zmobilizowany do Wojska Polskiego. Dostał się do niewoli sowieckiej trafił do obozu w Ostaszkuwie, skąd wysłał kartkę do żony Janiny: "Kochana żono. Żyję zdrów i cały, martwię się strasznie o ciebie i dzieci. Proszę cię nie martw się [...] sni mi się czasami Krysia - napisz jak Ona się czuje i w ogóle o wszystkim. Pozdrów rodzinę i sąsiadów powiedz że jestem zdrów czego im wszystkim życzę. Kończę. Całuję Cię Ściskam Dzieci. Czekam odpowiedzi Józek"

Został zamordowany wiosną 1940 r. w Twerze.

Posterunkowy Policji Państwowej ANTONI WYGNAŁ, syn Aleksandra i Marianny, urodził się 30 stycznia 1900 r. w Kolnie. W Policji Państwowej służył od 1929 r. Przed wojną, do września 1939 r. pełnił służbę na posterunku w Zbójnej (wówczas w powiecie ostrołęckim). Został zamordowany wiosną 1940 r. w Twerze.

STANISŁAW TOMASZ ZAORSKI

Podporucznik rezerwy saperów STANISŁAW TOMASZ ZAORSKI urodził się 29 grudnia 1897 lub 1898 r. w Ostrołęce, w rodzinie Jana i Emilii ze Skarżyńskich. W Wojsku Polskim służył od 1918 r. jako ochotnik w Legii Akademickiej w Warszawie. Walczył w wojnie 1919-1921 w szeregach 36 Pułku Piechoty Legii Akademickiej. Przeniesiony do rezerwy, ukończył Wydział Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej. Mianowany podporucznikiem ze starszeństwem od 1

września 1920 r. Otrzymał przydział do 4 baonu saperów, następnie do 8 baonu saperów. Był inżynierem dróg i mostów, pracował w Komisariacie Rządu w Gdyni (mieszkał przy ul. Inżynierskiej 101). Był współzałożycielem Towarzystwa Przyjaciół Orłowa i Automobili Morskiego. Po wybuchu wojny dostał się do obozu w Starobielsku. Został zamordowany w Charkowie. Jego żona Henryka wraz z córką Krystyną (ur. 1930) trafiły po Powstaniu Warszawskim do KL Ravensbrück. Henryka została zamęczona w obozie.

Kartka pocztowa wysłana przez żonę Stanisława i dotarła do rodziny w Wojskach

ROMUALD WASILEWSKI STANISŁAW JULIUSZ ZDANOWSKI

Podporucznik służby zdrowia rezerwy ROMUALD WASILEWSKI urodził się 23 stycznia 1908 r. w Ostrołęce jako syn Kazimierza i Józefy z Rakowickich. Ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty w Gruzdzku (1930) oraz studia na Wydziale Farmacji Uniwersytetu Poznańskiego (1935). Pracował jako asystent w Pracowni Chemii Analitycznej (leśnicowej) na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym, w ramach Oddziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Poznańskiego.

Awans na stopień podporucznika uzyskał w 1934 r. Został przeniesiony do kempisu oficerów służby zdrowia z przydziałem do 7 szpitala okręgowego w Poznaniu. Przed mobilizacją pracował w oddziale badania

życności Państwowego Zakładu Higieny w Poznaniu. Został zamordowany w Katyniu.

Major STANISŁAW JULIUSZ ZDANOWSKI, syn Stanisława i Lucyny z domu Włockiej, urodził się 23 stycznia 1892 r. w Warszawie. W 1905 r. został wydalony ze szkoły za udział w strajku szkolnym. Jako uczeń Gimnazjum Adama Mickiewicza w Warszawie należał do Koła Szkolnego Organizacji Młodzieży Niepodległościowej ("Zarzewie"). W 1912 r. współorganizował wraz z kolegami wojskową organizację "Strzełca". W l. 1913-1917 studiował malarstwo w Paryżu, gdzie również był członkiem "Strzełca". W 1917 r. zgłosił się do powstającej Armii Polskiej we Francji. Do Polski wrócił w stopniu podporucznika w 1919 r. z przydziałem do 1 Pułku Artylerii Polowej, a następnie do 13 Pułku Artylerii Polowej. W 1920 r. ukończył kurs dowódców baterii w Toruniu. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej. Po zakończeniu wojny służył w Ministerstwie Spraw Wojskowych. Awansowany w 1924 r. do stopnia kapitana. W 1926 r. został przeniesiony do 12 Dywizjonu Artylerii Konnej w Ostrołęce, gdzie pełnił funkcje oficera do spraw materiałowych, oficera zwiadowczego oraz dowódcy baterii. Odbił kurs doskonalenia oficerów w Szkole Strzelan Artylerii w Toruniu, po którym został skierowany na staż do 5 Pułku Ułanów Zasławskich w Ostrołęce. Po odbyciu stażu wrócił do 12 OAK. Został skierowany do Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie i rozpoczął studia na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego. W 1934 r. został przeniesiony do Warszawy. 19 marca 1939 r. został awansowany do stopnia majora. W czasie wojny obronnej 1939 r. dostał się do niewoli sowieckiej, został zamordowany w Katyniu. Pozostawił żonę Zofię z d. Chmielnicką oraz córkę.

2023.11.23.Czarnowiec.pl (MK)

Andrzej
w Ostrołęce
Lamty Zostal

Porucznik
i Hela
w
Paniaton
Podchoron
(1929), na
Art
st
studował na
gdzie ukończył
1938 r. W
na staż
Pułku Arty
1 Pułku Ar
marcu 193
i dywizjon
w woj
Katyniu
Mich

Ofiary zbrodni katyńskiej związane z powiatem ostrołęckim - biogramy

Informacje o miejscach urodzenia (o ile nie jest zaznaczone inaczej) podane są w oparciu o dane z dowodów historycznych podziału administracyjnego Polski. W przypadku większości osób okoliczności, w jakich dostały się do niewoli sowieckiej, nie są dokładnie znane.

FRANCISZEK SOBIEWSKI KAZIMIERZ SUCHCICKI

Porucznik saper **FRANCISZEK SOBIEWSKI**, syn Władysława i Józefy z Warzychów, urodził się 11 czerwca 1908 r. w Ostrołęce. Absolwent Gimnazjum im. Stanisława Leszczyńskiego w Ostrołęce (1929), Szkoły Podchorążych Piechoty (1930) i Szkoły Podchorążych Inżynierii w Warszawie (1933), po której mianowany został na stopień podporucznika. Służył w baonie elektrotechnicznym. Zamieszkał w Nowym Dworze Mazowieckim. We wrześniu 1939 r. został przydzielony do Ośrodka Zapasowego Saperów Specjalnych nr 1 w Modlinie. W trakcie ewakuacji ośrodka saperów i jego przemarszu na wschód dostał się do niewoli sowieckiej. Znalazł się w obozie w Starobielsku, skąd wysłał ostatnią kartkę do żony. Został zamordowany w Charkowie.

Pułkownik **KAZIMIERZ SUCHCICKI**, syn Mikołaja i Marianny z Wierzbowskich, urodził się 8 listopada 1882 r. w Piotrowie (gm. Czerwin, pow. ostrołęcki). Ukończył Seminarium Duchowne w Płocku, w 1905 r. uzyskał święcenia kapłańskie. W latach 1905-1919 był wikariuszem kolejno w: Miławie, Lekowie, Kadzidle, Nasielsku i Ostrowi Mazowieckiej. Pełniąc posługę kapłańską w Kadzidle w l. 1910-1918 r. dał się poznać jako wielki społecznik. Zorganizował orkiestrę dętą, założył wraz z mieszkańcami Stowarzyszenie Pozamiejskie (dzisiejsze OSP w Kadzidle). Przyczynił się również do powstawania pierwszego budynku straży w Kadzidle. W 1913 r. dzięki jego staraniom powstało Towarzystwo Oszczędnościowo-Pożyczkowe w Kadzidle (dzisiejszy Bank Spółdzielczy). W wybranych pierwszym Zarządzie Towarzystwa pełnił funkcję Prezesa Zarządu, którą sprawował do 1918 r. Kolportował wydawnictwa rolnicze i religijne, założył też bibliotekę. W 1919 r. zgłosił się do Wojska Polskiego i został kapelanem 21 Pułku Piechoty, zaś w 1920 r. kapelanem w Obozie Szkół Podoficerskich. 3 maja 1922 r. został zweryfikowany w stopniu proboszcza (podpułkownika) ze starszeństwem z 1 czerwca 1919 r. W 1922 r. został zastępcą szefa Duszpasterstwa w Okręgu Korpusu nr VI, a od 1927 r. był szefem

Franciszek Sobiewski i żona

Kartka pocztowa wysłana przez Franciszka Sobiewskiego z obozu w Starobielsku do żony w Warszawie

Kazimierz Suchcicki w orszaku

Duszpasterstwa Okręgu Korpusu nr III i Okręgu Korpusu nr IV. Został mianowany Dziekanem (pułkownikiem) w 1931 r. We wrześniu 1939 r. był na froncie wojny obronnej. Dostał się do sowieckiej niewoli. Został zamordowany w kwietniu 1940 r. w Katyniu. W czasie prowadzonych przez Niemców ekshumacji w 1943 r. nie został rozpoznany. Był odznaczony między innymi Złotym Krzyżem Zasługi.

JERZY STAWIN

Porucznik **JERZY STAWIN**, syn Mikołaja i Heleny z domu Kempf, urodził się w 1909 r. w Ostrołęce. Ukończył Gimnazjum Państwowe im. J. Poniatowskiego w Warszawie, Szkołę Podchorążych Piechoty w Komorowie (1929), następnie Szkołę Podchorążych Artyleriści w Toruniu (1931). Jako stypendysta Wojska Polskiego studiował na Politechnice Warszawskiej, gdzie ukończył Wydział Mechaniczny w 1938 r. W 1935 r. został awansowany na stopień porucznika. Służył w 1 Pułku Artylerii Przeciwlotkowej, w marcu 1939 r. był dowódcą plutonu w I dywizyjnie. Po wybuchu wojny brał udział w walkach, dostał się do niewoli sowieckiej. Został zamordowany w Katyniu. Również w Katyniu zamordowany został również jego brat Mieczysław. Jerzy miał żonę Zofię z domu Sadowska i syna Jerzego.

STANISŁAW MARIAN SZPOT

Porucznik łączności **STANISŁAW MARIAN SZPOT** urodził się 2 lipca 1905 r. w Ostrołęce jako syn Stanisława i Marii z Miśkopełskich. Był absolwentem Szkoły Podchorążych Piechoty (1927) oraz Szkoły Podchorążych Inżynierii (1930). Awansowany do stopnia porucznika ze starszeństwem od 1 stycznia 1932, pełnił służbę w 1 baonie telegraficznym, przeżył wojnę zask w Centrum Wyszkolenia Łączności w Ostrołęce. Został zamordowany w Charkowie.

2023.11.23 Czarnowiec.pl (MK)

Osoby aresztowane przez NKWD, których losy pozostają nieznane

O ile nasza wiedza na temat losów Polaków więzionych w obozach w Kozłisku, Starobielsku i Ostaszówce jest coraz większa, to niemalże znikomą wiedzę posiadamy na temat osób, które znajdują się na tzw. listach ukraińskiej i białoruskiej. Ich szczątki spoczywają na polskich cmentarzach m.in. w Bykowni na Ukrainie i Kuropatach na Białorusi. Poniżej zaprezentowano krótką listę osób, których losy do dziś pozostają niewyjaśnione, a które badacze tematu zaliczają do grona ofiar zbrodni katyńskiej.

Chorąży kawalerii

JÓZEF BARAŃSKI urodził się 16 października 1892 r. w Kielcach jako syn Andrzeja i Marianny z domu Kopczyńskiej. Do 1914 r. mieszkał w Radomiu, gdzie ukończył 3 klasy Szkoły Rzemieślniczej. W sierpniu 1914 r. wstąpił do 1 Pułku Ułanów, w kolejnych latach służył m.in. w Przemysku, Warszawie i Zegrzu. W 1918 r. trafił do Mińska Mazowieckiego, gdzie odbywał kurs wyszkolenia przy 5 Pułku Ułanów. Z pułkiem związał się już na stałe, aż do przejścia na emeryturę. Był odpowiedzialny za wyszkolenie żołnierzy. Był głównym sprawcą sukcesów sportowych 5 Pułku Ułanów Zastawskich wynoszących umiędzynarodowienie na najwyższym poziomie. Jego odejście na emeryturę było ważnym wydarzeniem w pułku. Zegnano go z honorami i orkiestrą przy udziale całego pułku. Prawdopodobnie został zamordowany w Katyniu. Odznaczony był m.in. Krzyżem Walecznych i Brązowym Krzyżem Zasługi.

KAZIMIERZ PIOTROWSKI, syn Ignacego i Anny Wojciechowskiej, urodził się w 1891 r. w Łucku (ob. Ukraina). Walczył w wojnie polsko-bolszewickiej, był odznaczony Odznaką Pamiątkową Wziętych Ideowych. Działal w ruchu ludowym (Polskie Stronnictwo Ludowe, „Piast”, Stronnictwo Chłopskie) oraz Obozie Zjednoczenia Narodowego. W latach 1927-1930 był burmistrzem Ostrołęki. W 1934 r. objął stanowisko wiceprzewodniczącego wiceprezesa Biłogostoku. Został aresztowany przez NKWD 25 września 1939 r. w urzędzie miejskim w Biłogostoku. Jest uznany za zaginionego. Jego żoną była Wanda Pajewska, córka Kamili i Gustawa Pajewskich - właścicieli majątku i browaru w Łazku pod Ostrołęką.

Został odznaczony Orderem Szwajcarskim Opiumi, 1930 r. *Wzrost w chwili aresztacji: 1,80 m. Ciężar ciała: 70 kg. Wzrost w chwili aresztacji: 1,80 m. Ciężar ciała: 70 kg. Wzrost w chwili aresztacji: 1,80 m. Ciężar ciała: 70 kg.*

BOLESŁAW RACZKOWSKI, syn Józefa i Marianny, urodził się 7 czerwca 1914 r. w Kadziśle. Aresztowany 11 stycznia 1940 r. w Teodorowie, zaginiony.

KAZIMIERZ RAUBO, syn Antoniego i Emilii, urodził się 4 marca 1896 r. w Dylewie w rolniczej rodzinie. Został aresztowany 13 października 1939 r. w miejscowości Kowale (pow. Lidz), zaginiony.

Podporucznik rezerwy **LUDWIK SAMSEL**, syn Walentego i Marii, urodził się 24 sierpnia 1896 r. w Ostrołęce. Pracował jako księgowy, mieszkał w Biłogostoku. We wrześniu 1939 r. został przydzielony do 10 Pułku Ułanów Suwalskich, zaginiony.

JÓZEF DOBKOWSKI urodził się 26 kwietnia 1896 r. Był synem Antoniego i Marianny z Leszczyńskich. Pochodził ze wsi Żyźniewo koło Kleczkowa. Pracował jako nauczyciel w Gimnazjum im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Ostrołęce w latach 1918-1933. Uczył języka polskiego i wychowania fizycznego. W 1938 r. wybrany został posłem na Sejm RP z okręgu łomżyńsko-ostrołęckiego. Po wkroczeniu Armii Czerwonej został aresztowany i wszelki ślad po nim zaginął. Pozostawił żonę i dzieci.

ALEKSANDER FLORCZYKOWSKI urodził się 23 stycznia 1902 r. w Ostrołęce jako syn Dominika i Bronisławy. Pracował w Policji Państwowej. Po wybuchu wojny, we wrześniu 1939 r., został aresztowany w Brześciu i uznany za zaginionego.

ALEKSANDER GRALA urodził się 15 stycznia 1915 r. w Rososzu jako syn Adama i Eleonory. Został aresztowany 11 stycznia 1940 r. w Teodorowie pod Ostrołęką i uznany za zaginionego.

Julian GROCHOWSKI, syn Stanisława Antoniego i Anieli, urodził się w 1905 r., Ziemanin (majątek Drogoszewo, pow. ostrołęcki), aresztowany w majątku 8 października 1939 r., zbiegi z transportu, zaginiony.

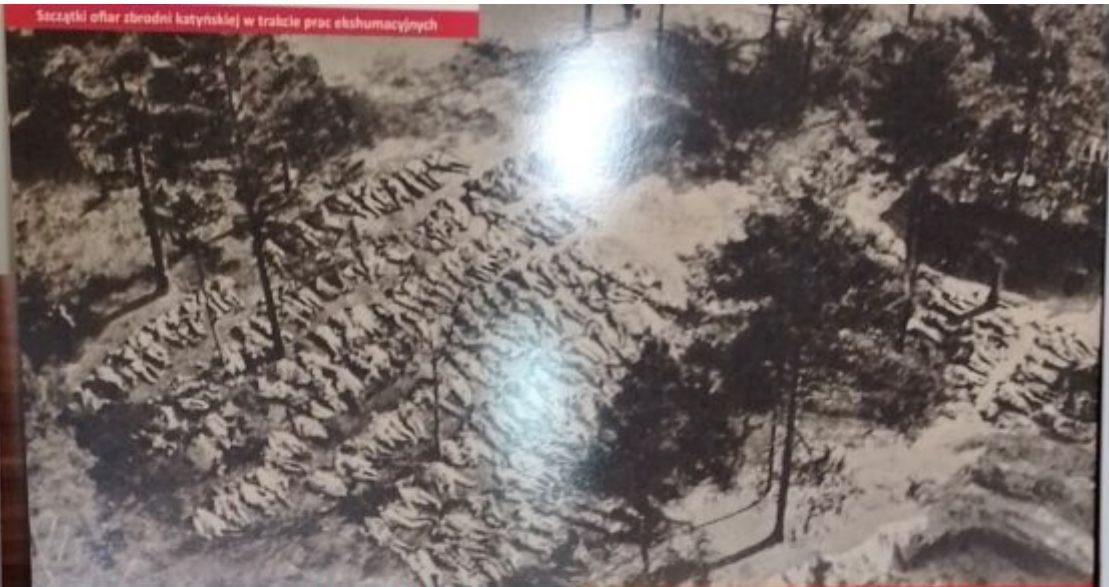
Stanisław Antoni GROCHOWSKI, urodzony w 1874 r. (1875 r.) w Przytułach, ziemianin (majątek Drogoszewo, pow. ostrołęcki), aresztowany w majątku 8 października 1939 r., więziony w Łomży, zaginiony.

STANISŁAW KRUSZEWSKI urodził się 25 kwietnia 1897 r. w Radomsku jako syn Jana i Kazimierzy z domu Ryłskiej. Od listopada 1918 r. służył w 5 Pułku Ułanów z przydziałem do 4 szwadronu, w którym przeszedł szlak bojowy poprzez walki w obronie Lwowa w 1919 r. Brał także udział w wojnie polsko-bolszewickiej 1920 r. W styczniu 1920 r. został awansowany do stopnia porucznika, a w czerwcu 1924 r. - do stopnia rotmistrza. W lipcu przeniesiony do 21 Pułku Ułanów Nadwiślańskich i do stopnia rotmistrza. W lipcu przeniesiony do 5 Pułku Ułanów Nadwiślańskich i do stopnia rotmistrza. W styczniu 1930 r. powołano go do Dowództwa Okręgu Korpusu nr 1 w Równem. W kwietniu 1930 r. przydzielono go do Dowództwa Okręgu Korpusu nr 1 w Warszawie. Był odznaczony dwukrotnie Krzyżem Walecznych. Figuruje na liście jeńców obozu w Kozłisku. Miejsce śmierci nie jest znane.

Ksiądz **MICHAŁ TYSZKA**, syn Adolfa i Józefy z Cieszkowskich, urodził się 7 stycznia 1906 r. w Piotrowie (gm. Czerwin, pow. ostrołęcki). Ukończył gimnazjum w Ostrołęce, a następnie Seminarium Duchowne w Łucku (w 1930 r. przyjął święcenia kapłańskie). W latach 1931-1939 pracował jako wikariusz i katecheta w Zdobunowie (dekanat Ostrog, województwo wołyńskie). Od kwietnia 1938 r. był pomocniczym kapłanem dla wojska Korpusu Ochrony Pogranicza w Zdobunowie. 1 września 1938 r. został przyjęty na etat zawodowego kapłana Wojska Polskiego w stopniu kapitana ze starszeństwem z dnia 1 stycznia 1938 r. i skierowany na służbę do Pułku KOP „Zdobunow” rejon Równe, Dowództwo Okręgu Korpusu nr II Lublin. Po sowieckiej inwazji został aresztowany przez NKWD i osadzony jako jeńcy wojenny w więzieniu w mieście Równe. Prawdopodobnie pod koniec marca 1940 r. został przewieziony do Dniepropietrowska i rozstrzelany w nieustalonym miejscu na Ukrainie. Data śmierci jest nieznana.

2023.11.23 ©zarnowiec.pl (MK)

Historia zbrodni

W 2010 roku minie 60 lat od zbrodni ludobójstwa dokonanej przez funkcjonariuszy NKWD (Ludowego Komisariatu Spraw Wewnętrznych ZSRR) na tysiącach polskich oficerów, policjantów, strażników granicznych, nauczycieli, naukowców, pracowników urzędów. 5 marca 1940 r. najwyższe władze Związku Radzieckiego zdecydowały o zamordowaniu 14 700 polskich jeńców wojennych przetrzymywanych w obozach w Kozielsku, Starobelsku i Ostaszkowie. Z wnioskiem wystąpił Ławrientij Beria. Podpisy złożyli: Józef Stalin, Klimient Woroszyłow, Władzisław Mołotow, Anastas Mikołaj, Michaił Kalinin i Łazar Kaganowicz. Polecenie brzmiało, by „sprawy (...) rozpatryć w trybie specjalnym, z zastosowaniem wobec nich najwyższego wymiaru kary – rozstrzelania. Sprawy rozpatryć bez wzywania aresztowanych i bez przedstawiania zarzutów, decyzji o zakończeniu śledztwa i aktu oskarżenia”. Funkcjonariuszy NKWD, którzy mordowali polskich jeńców, Beria sowiecie wynagrodził.

Do odpowiedzialności za zbrodnię katyńską władze rosyjskie przystąpiły dopiero w 1990 roku, po 50 latach kłamstwa, zaprzeczania, przesładowania osób usiłujących dotrzeć do prawdy. Do dziś nie ukarano nikogo ze sprawców ani bezpośrednich wykonawców rozkazu.

Pośród różniczych skutków działań wojennych straty osobowe należą do najbardziej dotkliwych, najmocniej utrwalonych w pamięci pokoleń. W przeciwieństwie do strat materialnych są niezwykle trudne lub wręcz niemożliwe do wyrównania. Zadostuczynienia. Utrata tysięcy obywateli, młodych oraz w sile wieku, często wykształconych, których tak bardzo potrzebowało państwo, było wielkim ciosem. Wielu zamordowanych pozostawiło żony i dzieci, wielu młodszych nie zdążyło założyć rodzin. Skale i znaczenie tych strat łatwiej zrozumieć i ocenić, rozpatrując je na gruncie lokalnym.

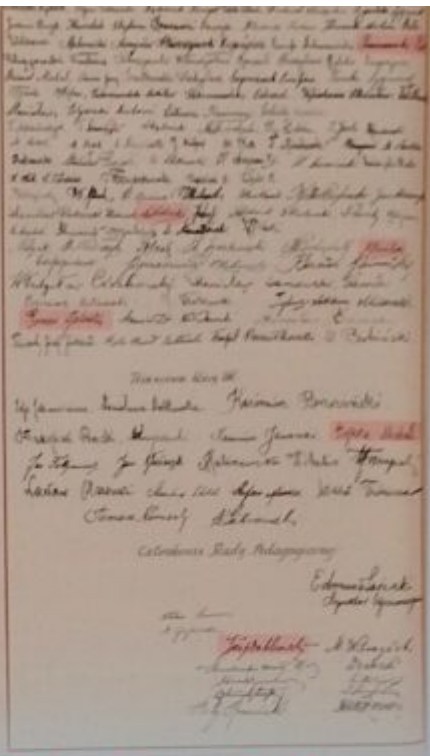
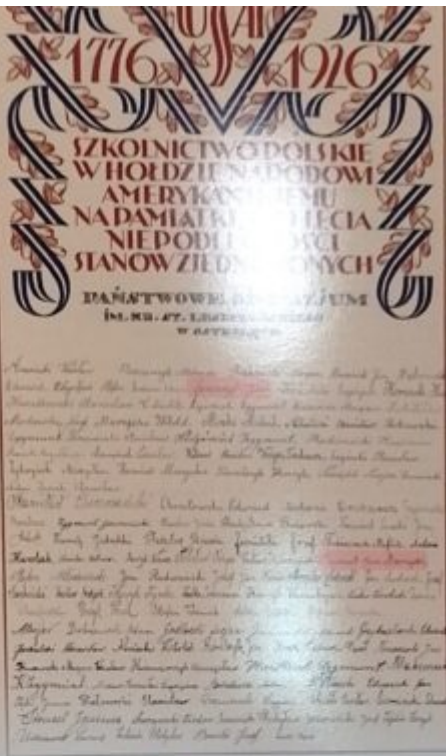
Założenia wystawy

Wystawa jest pierwszą próbą pogłębienia i uświadomienia „sztywnym” ujęciu gonią ofiar zbrodni katyńskiej mieszkańców z Ostrołęki i powiatem ostrołęckim. Choć hasło „Katyń” w powszechnej świadomości wywołuje skojarzenie z meczyzmami, choćmy opowiedzieć też kilka historii rozgrywających się w zaciszu domów, w których pobotały matki, żony, siostry, córki.

Poszukiwania objęły obszar powiatu ostrołęckiego z 1939 roku powiększony o obszar gmin, które obecnie znajdują się w granicach powiatu. Poprzez osoby związane z powiatem ostrołęckim rozumiemy osoby spełniające jedno lub więcej spośród następujących kryteriów: osoby urodzone na wskazanym terenie, tutaj uczące się, pracujące, pełniące służbę wojskową, tutaj zakładające rodziny. Z uwagi na krótki i jednorazowy pobyt w Ostrołęce nie uwzględniono osób, które ukończyły szkołę przy 1 Pułku Ułanów Legionów Polskich Belny Przemyskiego. Nie zostali także uwzględnieni żołnierze 5 Pułku Ułanów Zaslawskich związani z pułkiem jedynie przed jego przybyciem do Ostrołki bądź odbywający w Ostrołęce jedynie podstawowe przeszkolenie wojskowe.

2023.11.23 Czarnowiec.pl (MK)

Koledzy ze szkolnej ławy

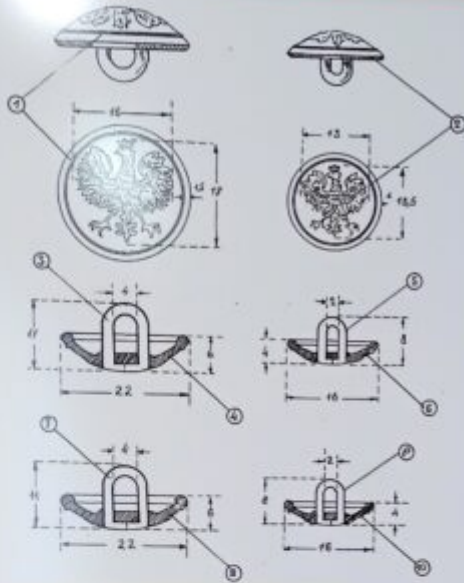
W 1926 r. w całej Polsce gromadzono podpisy obywateli pod Polską Deklaracją o Przyjaźni i Podziwie dla Stanów Zjednoczonych. Pod zyczeniami z okazji 150. rocznicy uchwalenia Deklaracji Niepodległości podpisało się 5,5 miliona Polaków, w tym ogromna liczba uczniów - także z Ostrołki. Na kartkach zapelnionych podpisami uczniów Państwowego Gimnazjum im. Króla Stanisława Leszczyńskiego znalazły się autografy ośmiu osób, których tragiczny, wojenny los połączył ponownie w 1940 roku. Kazimierz Ignacy Bieńko, Roman Galinski, Jan Juraszczyk, Zygmunt Jan Marzęcki, Piotr Perzanowski, Franciszek Sobiewski i Michał Tyszka w 1926 r. mieli po kilkanaście lat, byli kolegami ze szkolnej ławy. Józef Dobkowski był nauczycielem języka polskiego. W 1939 r., po wybuchu wojny, dostali się do sowieckiej niewoli. Bieńko trafił do obozu w Kozielsku, zginął w Katyniu. Nazwisko Michała Tyszki znajduje się na tzw. białoruskiej liście katyńskiej. Pięciu pozostałych, dawnych uczniów szkoły, trafilo do obozu w Starobielsku. Zostali zamordowani w Charkowie. Losy Józefa Dobkowskiego po aresztowaniu przez NKWD są nieznane (przez badaczy historii regionu jest on zaliczany do grona ofiar zbrodni katyńskiej). Zaznaczone na kartkach Deklaracji nazwiska ofiar zbrodni katyńskiej to tylko niewielka część spośród uczniów i kadry nauczycielskiej tej szkoły, których losy naznaczone były wojną. Są w tym gronie także żołnierze Armii Krajowej, jeńcy niemieckich obozów, sybiracy, żołnierze podziemia antykomunistycznego. Oryginał Deklaracji Podziwu i Przyjaźni dla Stanów Zjednoczonych jest złożony w Bibliotece Kongresu w Waszyngtonie. Podpisy uczniów i nauczycieli ostrołęckiego gimnazjum znajdują się w tomie 13, na stronach 55-56.

Złocieńce pamiętkowe absolwentów i Rady Pedagogicznej Liceum im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w 1934 r. W pierwszym rzędzie, pierwszy z lewej siedzi Jan Grzegorz Leszczyński (zamordowany w Katyniu), obok niego ks. Jan Kozłowski (zamordowany w obozie w Starobielsku). W drugim rzędzie, trzeci od prawej siedzi Józef Dobkowski (zamordowany przez NKWD i zaginiony)

Guziki z orzełkiem

Wzór guzika mundurowego obowiązujący w Wojsku Polskim od 1928 r.

Paluchami dotykasz teraz tego guzika i powiadasz, że coś, że nic, że guzik, zwykły żołnierski guzik z orzełkiem. Ojczyzna ci drukuje orzelki na guzikach i powiadasz, że co? Że nic. Nie żałuj sobie, powiedz, że mogłyby być ładniejsze. A my dawaliśmy żołd nasz, składaliśmy się, do artystów biegali, w starych albumach szukali, rozbijali się o model, o prawowity model, orzelka na guziku! Taki guzik to dla nas było wyzwanie rzucone trzem cesarzom. A jak już nareszcie przyszły te orzelki wydrukowane na guzikach, no to, bracie, starzy, twardzi żołnierze rozmiędalali się, że gdy ewentualnie zawałą kitę, to z takimi guzikami na mundurze w wieczność pomaszerują.

J. Kaden-Bandrowski, Wspomnienia i nadzieje, Warszawa 1936, s. 140-141.

Juliusz Kaden-Bandrowski (1885-1944)

– pisarz, publicysta, krytyk, działacz polityczny i kulturalny. Po służbie w I Brygadzie Legionów Polskich (był kronikarzem brygady i adiutantem Józefa Piłsudskiego) pozostawił pewną historię i tradycję Legionów. Po wybuchu II wojny światowej nie opuścił Warszawy, brał udział w konspiracyjnym nauczaniu i życiu kulturalnym. Raniomier odłamkiem pocisku zmarł w dającym dniu Powstania Warszawskiego.

Przytoczony fragment z książki „Wspomnienia i nadzieje” to zapis rozmowy starszego, doświadczonego żołnierza z młodym słuchaczem szkoły podchorążych. Refleksja o guzikach z orzełkiem, z którymi polscy żołnierze „w wieczność pomaszerują”, znalazła się w książce wydanej rok przed wybuchem wojny. Ta wojna pochłonęła życia czterech mężczyzn z rodziny Bandrowskich: Juliusza – autora tych słów, jego brata Jerzego oraz dwóch synów bliźniaków – Andrzeja i Pawła. Przytoczony fragment nabiera szczególnej wymowy w kontekście zbrodni katyńskiej, w zestawieniu choćby z późniejszym, słynnym wierszem Zbigniewa Herberta o „guzikach nieugiętych”.

Guziki katyńskie stały się też symbolem kampanii Narodowego Centrum Kultury pod hasłem „Pamiętam. Katyń 1940”. Katyńskie guziki z orzełkiem zawierają nowy wizerunek godła zaprojektowany przez Zygmunta Kamńskiego w 1927 r. Nowe godło obowiązywało od 29 marca 1928 r., zaś wizerunek godła na guzikach uregulowano Rozkazem Ministra Spraw Wojskowych opublikowanym w Dzienniku Rozkazów Nr 11/1928 z dnia 1 maja 1928 r., poz. 129.

Juliusz Kaden-Bandrowski

2023.11.23 Czarnowiec.pl (MK)

Członkowie Komitetu Białego Krzyża w Ostrołęce, 1936 (Jan Certowicz siedzi drugi od prawej)

Rodzina Certowiczów

Jan Certowicz w mundurze armii rosyjskiej

Wacława Certowicz z synami w Wąpiolach, 30 sierpnia 1928

Zbigniew i Krystyna Certowicz w domu (tata)

Władysław Certowicz (lewy) z bratem w grupie w Warszawie

Jan Certowicz urodził się 4 listopada 1889 r. w Wierzbniku (ob. dzielnica Starachowic, woj. świętokrzyskie), w rodzinie Wojciecha (pracownika kolei) i Władysławy z d. Bielskiej. Po ukończeniu gimnazjum w Warszawie rozpoczął studia na Wydziale Medycyny Uniwersytetu w Charkowie, które przerwał wybuch I wojny światowej. Wcielony do armii rosyjskiej, Jan znalazł się w szeregach 20., a następnie 111. dywizji piechoty. W listopadzie 1914 r. został zwolniony z wojska w celu powrotu na plechoty. W listopadzie 1916 r. został dyplomem lekarski.

Po powrocie do Polski wstąpił do Wojska Polskiego i 14 czerwca 1919 r. został powołany na ordynatora Szpitala Wojskowego w Grodnie. Podczas wojny polsko-bolszewickiej, w stopniu porucznika, był naczelnym lekarzem garnizonowym w Minsku, zastępcą szefa sanitarnego dywizji litewsko-białoruskiej, zastępcą szefa Grupy Poleskiej Dowództwa Frontu Północnego. Po zakończeniu działań wojennych przyjął stanowisko lekarza naczelnego 24 Pułku Ułanów w Krasniku. W 1923 r. doktoryzował się w zakresie chirurgii na Uniwersytecie Warszawskim. W tym samym roku objął stanowisko lekarza naczelnego 5. Pułku Ułanów Zasławskich w Ostrołęce, związuąc się z tym miastem już na stałe. 1 sierpnia 1924 r. został awansowany do stopnia majora, 30 listopada 1935 r. został przeniesiony do rezerwy w stopniu podpułkownika. Pozostał w Ostrołęce, praktykował jako lekarz cywilny oraz szkolny (w l. 1935-1939 w Gimnazjum i Liceum im. Króla Stanisława Leszczyńskiego). Był także członkiem Komitetu Białego Krzyża w Ostrołęce. Mieszkał przy ul. 11 Listopada 8.

W sierpniu 1939 r., w związku z nadchodzącą wojną, został zmobilizowany do czynnej służby. Nie są znane dalsze jego losy do momentu rozstrzelania w Katyniu. Dostał się do niewoli sowieckiej i osadzony został w więzieniu NKWD w Kozieleisku. Wpisany na listę transportową nr 015/2, poz. 42 z 5 kwietnia 1940 r., wywieziony do lasu katyńskiego pod Smoleńskiem i na mocy rozkazu Stalina zamordowany. Podczas ekshumacji zidentyfikowano ciało Jana Certowicza. Przy szczątkach odnaleziono fragment dowodu osobistego, karty szpitalnej oraz uchwałę do papierosów i binokle. Jan Certowicz był odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i dwukrotnie Krzyżem Walecznych.

Żoną Jana Certowicza była **Wacława Anna z d. Hubert** (ur. w 1896 r. we Włodawku). Małżeństwo doczekało się dwóch synów, Zbigniewa (ur. 1920 w Krakowie) oraz Władysława (ur. 1923 w Warszawie). Włóczęgo po narodzinach młodszego syna Wacława z matką i dziećmi przyjechała do Ostrołęki. Bracia uczęszczali do Gimnazjum i Liceum im. Króla Stanisława Leszczyńskiego. Zbigniew ukończył liceum w 1938 roku, Władysław tuż przed wojną ukończył gimnazjum. Wacława po wybuchu wojny wyjechała z Ostrołęki do znajomych pod Warszawą. Pracowała jako siostra pogotowia sanitarnego w Polskim Czerwonym Krzyżu, później w Polskim Komitecie Opiekunczym. W 1943 r. dotarła do niej wiadomość o śmierci męża. Rok później straciła młodszego syna. Po kapitulacji Powstania Warszawskiego wyjechała do Krakowa, gdzie mieszkała do śmierci w 1951 r.

Zbigniew odbył służbę wojskową w Szkole Podchorążych Rezerwy Łączności w Zegrzu. Podczas wojny zbrojnej w 1939 r. walczył m.in. pod Nowogrodem. Rany w walce dostał się do niewoli niemieckiej, po czym trafił do szpitala w Warszawie. Z pomocą znajomych udało mu się uciec ze szpitala i rozpocząć działalność w strukturach Armii Krajowej. Przyjął pseudonim "Medlicz". Podczas jednego z konspiracyjnych spotkań poznał Krystynę Procier ps. „Krycha” – swoją przyszłą żonę. Walczył w Powstaniu Warszawskim, po kapitulacji trafił do niewoli, później do armii Andersa. Zmarł w Warszawie w 1989 r.

Władysław, młodszy z braci, był również żołnierzem AK, działał pod pseudonimem "Zaba". Zginął w Powstaniu Warszawskim, w trakcie akcji na Tory Wyciągowe na Służewcu. Miał 21 lat. Jego szczątki spoczywają na cmentarzu w Górze Kalwarii.

Krystyna Certowicz z d. Procier, żona Zbigniewa, nigdy nie miała okazji poznać swojego teścia Jana, ale bardzo ciepło i życzliwie wspominała zawsze swoją teściową. Opowiadała, że Wacława Certowicz w latach powojennych próbowała wyśnić okoliczności śmierci męża, ale szybko przekonała ją, żeby tego nie robiła. Historia przez lata zapomniana w Ostrołęce rodziny Certowiczów oraz bogaty zbiór archiwaliów przetworzył dzięki niej. Pani Krystyna zmarła w Warszawie 7 listopada 2020 r., przeżywszy sto lat i dziewięć miesięcy.

2023.11.23 Czarnowiec.pl (MK)

Maria Perzanowska w warszawskim mieszkaniu

Piotr Perzanowski

Piotr Perzanowski (z przodu) z żoną, Marią i siostrami

Fragment listu Marii Perzanowskiej do Czesławy (siostry Piotra) z 22 maja 1945 r.

Rodzina Perzanowskich

Wojenna zawierucha pochłoniła życia trzech synów Jana Perzanowskiego i Marianny z Wieronowicz, mieszkających w Korczakach w gnieźnie Rzekan. Była to strata tym bardziej dotkliwa, że jeszcze przed wojną, w 1935 r., rodzice stracili czwartego z synów, Tadeusza, który zmarł tragicznie w wieku zaledwie 14 lat. Życiorysy Piotra, Władysława i Stanisława od momentu wyruszenia na front zawierają wiele znalezionych zaginionych, z kolei losy oczekujących na ich powrót kobiet można prześledzić dzięki zachowanej w rodzinnym archiwum korespondencji.

Władysław (ur. w 1907 r.) uczęszczał do Gimnazjum im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Ostrołęce. W 1930 r. ukończył szkołę podoficerską w Grodnie. Latem 1939 odbywał ćwiczenia wojskowe w Wojskachowicach, w ramach Kurkowego Batalionu Obrony Narodowej. Jego losy po wyruszeniu na front są nieznane.

Stanisław (ur. w 1916 r.) walczył w wojnie obronnej 1939 r. Według relacji rodziny nigdy z wojny nie powrócił. Na podstawie pojedynczych wzmianek (m.in. na listach jerozolimskich) można jednak sądzić, że pewien czas spędził w niemieckiej niewoli, po czym powrócił w rodzinne rejony. Nazwisko jego, mł. Stanisława Perzanowskiego ps. „Jurek”, jako dowódcy drużyny, pojawia się w relacjach dotyczących podziemia antykomunistycznego (Armii Krajowej Obywatelskiej) w powiecie ostrołęckim. Wynika z nich, że Stanisław mógł zginąć w wrześniu 1945 r., w wyniku przypadkowego wybuchu granatu.

Piotr Perzanowski urodził się 26 stycznia 1911 r. Był absolwentem Gimnazjum w Ostrołęce (1932) i kursu dla szeregowych z cenzurami przy 71 Pułku Piechoty (1933). Odbył ćwiczenia rezerwy w 23 Pułku Piechoty (1934, 1936, 1939) jako dowódca plutonu. Został mianowany podporucznikiem rezerwy ze starszeństwem 1 stycznia 1935. Pracował w Urzędzie Skarbowym w Warszawie. W Ście do matki z 18 kwietnia 1939 r. zapowiadał, że wkrótce przyjdzie do domu z narzeczną, a ich ślub odbędzie się na początku maja. Jego wyśianką była Maria Roszowska. Wkrótce mieli wspólnie zamieszkać. Zaledwie kilka miesięcy później Piotr wyruszył na wojnę. Dostał się do niewoli sowieckiej, trafił do obozu w Starobelsku. Został zamordowany w Charkowie.

Maria walczyła jako sanitariuszka w Powstaniu Warszawskim, trafiła do niewoli niemieckiej, w końcu powróciła do Warszawy. Pozostawała w kontakcie z rodziną męża w Korczakach, oczekując wciąż na powrót męża. Po wielu latach ponownie wyjechała za mąż. Zmarła w Warszawie w 1987 r., jest pochowana na Powątkach. Fragmenty listów pisanych przez Marię do rodziny męża w Korczakach, na przestrzeni kilku lat po wojnie, ukazują obawy i nadzieje młodej żony. Obok relacji z trudów codziennego życia pojawiają się w nich świadectwa żywej więzi między siostrami, że Piotr jednak powróci.

9 listopada 1945 r., fragment listu Marii do Bronisławy (szwagierki).
Jestem ostatnio bardzo zżenowana, do prawie wszyscy wracają albo przysię, a ten Piotrek w dalszym ciągu nie daje znaku życia - rozpaczać mnie już ogarnia i człowiek nie na to nie może poradzić. (...) Mam propozycję wyjazdu do Gdyni na posadkę, ale nie chcę się ruszać dopóki Piotrek nie przyjdzie.

20 grudnia 1945 r., fragment listu Marii do teściowej i szwagierki.
Najgorzej to, że wszyscy albo przysię albo wracają, a ja niczego nie mogę się doczekać (...) a życie płynie dalej i żyć trzeba choć bardzo trudno.

1 lutego 1946 r., fragment listu Marii do Bronisławy (szwagierki).
W Ście, który wysłałem przez Górkę - napisałem, że jest wiadomość pośrednia od Piotra, ale to nieprawda. (...) Ja w dalszym ciągu mam nadzieję, że żyje i zawsze kiedyś wróci.

16 sierpnia 1946 r., fragment listu Marii do Czesławy.
Przyprawdy się do swego mieszkania dopiero w przyszłym miesiącu, bo jeszcze nie jest gotowe. W związku z tym mam dużo wydatków, ale jak tam będzie - powoli zagospodaruję się (jak Piotrek wróci to już do wszystkiego).

28 maja 1947 r., fragment listu Marii do Czesławy.
W dalszym ciągu czekam na znak życia od Piotra, ale chwilami tracę nadzieję, że się doczekam, a lata płyną i człowiek się starzeje. Nie myśl, że narzekam, mogłoby być gorzej, ale czasem człowiek chciałby mieć ten swój dom, dzieci, męża... no ale to zdaje się próżne marzenia.

Swoimczasem obywateli przy Władysławie Perzanowskim (z przodu) w Powstaniu Warszawskim im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Ostrołęce. 18 czerwca 1939, lista wyprawowa (karty powiatowe nr. 1000) Czesławy, siostry Piotra i Marii Perzanowskich (z przodu).

Ofiary zbrodni katyńskiej związane z powiatem ostrołęckim - biogramy

Informacje o miejscach urodzenia (o ile nie jest zaznaczone inaczej) podane są w oparciu o współczesny podział administracyjny Polski. W przypadku większości osób okoliczności, w jakich dostały się do niewoli sowieckiej, nie są dokładnie znane.

EDWARD BARANOWICZ ZDZISŁAW BRUSZEWSKI

Podpułkownik **EDWARD BARANOWICZ** urodził się w 1885 r. w posiadłości Dorohowo w rejonie Nowogrodka, w rodzinie Fabiana i Anny z domu Pruszewskiej. Ośmioklasowe liceum ukończył w Mińsku Mazowieckim, gdzie w 1907 r. zdał maturę. W latach 1907-1912 studiował na Wydziale Fizyczno-Matematycznym Uniwersytetu Moskiewskiego, gdzie uzyskał w 1912 r. absolutorium i dyplom inżyniera chemii. Po studiach został powołany do armii rosyjskiej, w której służył do 1918 r. Jesienią 1917 r., jeszcze

w ognistej rewolucji Rosji, wstąpił do Polskiego Kawalerskiego Dywizjonu, przemianowanego w lutym 1918 r. na 5 Pułk Ułanów. Po bitwie pod Kaniowem trafił jako jeńiec do Brześcia nad Bugiem. W listopadzie 1918 r. zgłosił się do odrażającego się Wojska Polskiego otrzymując przydział do 5 Pułku Ułanów w Mińsku Mazowieckim. Walczył w wojnie polsko-bolszewickiej. W 5 Pułku Ułanów służył do 1928 r., pełniąc funkcje kwatermistrza, II zastępcy dowódcy pułku, dowódcy II dywizjonu, I zastępcy dowódcy pułku (od lutego 1925). W 1933 r., po przeniesieniu w stan spoczynku, osiadł na ojczymie w Dorohowie, gdzie zastał go wybuch II wojny światowej. Wkrótce po zmobilizowaniu został uwięziony z powodu kontuzji doznanej w czasie bombardowania Brześcia nad Bugiem przez Niemców. Według relacji rodziny Edward Baranowicz usłyszałszy nadjeżdżające czolgi Armii Czerwonej włożył wojskowy mundur, płaszcz i furazerkę, zabrał broń i udał się do pobliskiego lasu. Trafił do niewoli, był więziony w Kozielecku. Został zamordowany w Katyniu.

Kapitan pilot **ZDZISŁAW BRUSZEWSKI** urodził się 14 stycznia 1905 r. w Rzekuniu, w rodzinie Jana i Stefani z Dackiewiczów. Jako uczeń zgłosił się ochotniczo w 1920 r. do Wojska Polskiego i brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej. Po wojnie kontynuował naukę. Po zdaniu matury, w l. 1925-1926 odbywał służbę wojskową Szkoły Podchorążych Piechoty w Warszawie, gdzie skończył się na kursie unitarnym. W l. 1926-1928 uczył się w Oficerskiej Szkole Lotniczej w Dęblinie. 15 sierpnia 1928 r. został promowany na stopień podporucznika otrzymując jednocześnie odznakę obserwatora nr 559. Został przydzielony do dalszej służby w 4 pułku lotniczym w Toruniu. Ukończył kurs wyższego pilotażu.

W dniach 9-18 października 1933 r. brał udział w centralnych zawodach lotniczych dla lotnictwa liniowego w Warszawie, gdzie zdobył I nagrodę z Francuzkiem Rudnickim, pierwszą nagrodę indywidualną. W styczniu 1935 r. został przeniesiony do Centrum Wyszkolenia Oficerów Lotnictwa, gdzie był wykładowcą w Dziale Wyszkolenia i Broni, później Nawigacji i Bombardowań. 19 marca 1938 r. został awansowany do stopnia kapitana. W l.

1938-1939 kierował działem wykształcenia radiotechnicznego w Centrum Wyszkolenia Lotnictwa Nr 1 w Dębnie. W kampanii wrześniowej brał udział na stanowisku dowódcy 8. kompanii lotników w składzie 180 Pułku Piechoty Rezerwy. Walczył na Lubelszczyźnie. W niezmanyh okolicznościach dostał się do niewoli sowieckiej. Trafił do obozu w Starobelsku, został zamordowany w Charkowie.

Toruń zwycięzcą lotniczym

Warszawa (Tel. w.) Wczoraj zakończyły się zawody lotnictwa polskiego, w których brało udział 16 nacji ze wszystkich państw lotniczych. Pierwszą nagrodę zdobyła załoga 4 p. lotniczego w Toruniu, per Zdzisław Bruszewski i pilotami Franciszek Dabicki. Drugą nagrodę zdobyła załoga 6 pik. ze Łowowa, ppor. Per i kapr. Sobczak, trzecią nagrodę załoga 5 pik. z Lidy ppor. Barciński i kapral Hlasiak. (w)

Informacja o zwycięstwie Zdzisława Bruszewskiego w zawodach lotniczych w 1933 r. (Lubuski Pomnik, 21 października 1933)

KAZIMIERZ IGNACY BIEŃKO

Porucznik rezerwy **KAZIMIERZ IGNACY BIEŃKO** urodził się 17 sierpnia 1907 r. w Kuninie (gm. Goworowo, pow. ostrołęcki) jako syn Władysława Gędnego z pierwszych ostrołęckich radnych po odzyskaniu niepodległości i Aurelii z Machnowskich. W 1927 r. ukończył Liceum im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Ostrołęce. Studiował na Wydziale Weterynaryjnym Uniwersytetu Warszawskiego (w 1932 r. otrzymał dyplom lekarza weterynarii). W l. 1934-1935 odbywał ćwiczenia rezerwy w 5 Pułku Ułanów Zaskławskich. Kazimierz Ignacy Bieńko został zamordowany w Katyniu. Pozostawił żonę i dwojkę dzieci, których dalsze losy nie są znane. Jadwiga, żona Kazimierza Bieńko, w czasie okupacji zaangażowana była w działalność konspiracyjną Armii Krajowej. Należący do rodziny młyn położony nad Rozogą, między Łęgiem Przedmiejskim a Łęgiem Starościńskim (gmina Lelis), był miejscem spotkań działaczy podziemia.

TADEUSZ MARIAN CHEŁCHOWSKI

Porucznik rezerwy **TADEUSZ MARIAN CHEŁCHOWSKI** urodził się 25 marca 1902 r. w Rzekuniu, w rodzinie Stanisława i Karoli z Bronowiczów. Jako uczeń walczył w wojnie polsko-bolszewickiej. Ukończył Seminarium Nauczycielskie im. Króla Zygmunta Augusta w Białymstoku oraz Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1924). Zamieszkał w Brześciu nad Bugiem, gdzie był Komendantem Powiatowym Związku Strzeleckiego, uczył też w szkole powszechnej. Podnosił swoje kwalifikacje na licznych kursach (ukończył m.in. Kurs informacyjny dla Komendantów Związku Strzeleckiego listopadzie 1927 r., szereg kursów strzeleckich, łączniczych, instruktorских, obrony przeciwlotniczej).

organizował zajęcia teoretyczne i praktyczne dla garnizonu brzeskiego. Brał także udział w zawodach - m.in. w 1931 r., podczas zawodów powiatowych w Brześciu nad Bugiem, uzyskał brązową Odznakę Strzelca 3 klasy 1914-21. Został zamordowany w Katyniu. Pozostawił żonę Marię i synów: Józefa i Janusza. Był odznaczony Krzyżem Walecznych i Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Ofiary zbrodni katyńskiej związane z powiatem ostrołęckim - biogramy

Informacje o miejscach urodzenia (jeśli nie jest zaznaczone inaczej) podane są w oparciu o współczesny pułkownik administracyjny Polski. W przypadku wątpliwości oświadczenia, w jakich dostały się do rąk sowieckiej, nie są dokładnie znane.

KAROL KAZIMIERZ CHWEDKOWSKI

Porucznik rezerwy **KAROL KAZIMIERZ CHWEDKOWSKI** urodził się 4 listopada 1886 r. w 1923 r. jako aptekarz, w stopniu porucznika, został przydzielony do III Bactna Sanitarnego w ramach Korpusu Oficerów Sanitarnych, zaś w 1930 r. przeniesiony został do 9 bactna. Przed wojną, wspólnie z Janem Starosiem, prowadził aptekę w Ostrołęce. Na przełomie lat 20. i 30. Apteka Starosi i Chwedkowskiego w Ostrołęce wspierała darowiznami komitet budowy Gmachu dla Wydziału Nauk Farmaceutycznych UW. Karol Chwedkowski figuruje na liście więźniów obozu w Starobieleku. Prawdopodobnie został zamordowany w Charkowie wiosną 1940 r.

WŁADYSŁAW DĄBKOWSKI

Podoficerowy Pułku Parafutowego **WŁADYSŁAW DĄBKOWSKI** urodził się 25 maja 1881 r. w Myszyżu jako syn Franciszka i Ewy z Makówek. W Pułku Parafutowym pracował od 15 maja 1923 r. Służył pełnił między innymi na posterunku w Puchalach w powiecie łomżyńskim. We wrześniu 1939 r. służył w III Kompanii w Szarymłoku. Został zamordowany w Twerze.

WŁODZIMIERZ DERECHYK

Starszy posterunkowy Pułku Parafutowego **WŁODZIMIERZ DERECHYK** urodził się 20 listopada 1905 r. w Budziszewicach (powiat wołkowyski), jako syn Jana i Przekazy z Holoszków. 26 września 1929 r. został przyjęty w stopniu posterunkowego do Szkoły Szarymłokowskiej Pułku Parafutowego w Mostach Wielkich (obecnie na terytorium Ukrainy). Służył w Pułku Parafutowym pełnił m.in. w województwie łódzkim, w 1932 r. w Brzostowie Wielkiej (powiat grodziski), w 1933 r. zaś w Ostrołęce. We wrześniu 1939 r. pracował w pionie pięciym Komendy Powiatowej w Sokółce. Miał żonę Stefanię i córkę. Został zamordowany w Twerze.

JAN DMOCHOWSKI

Podporucznik rezerwy **JAN DMOCHOWSKI** urodził się 26 grudnia (według innych źródeł 29 maja) 1907 r. w Ostrołęce, jako syn Adama i Michaliny z Kaminiaków. Został mianowany podporucznikiem 1 stycznia 1937 r. Służył w 2 Pułku Piechoty Legionów, później został przeniesiony do Okręgu Korpusu nr VII. Naostał do Powiatowej Komendy Uzupełnień Poznań Miasto. Był pracownikiem Urzędu Skarbowego. Był żonaty, miał córkę Janinę. Został zamordowany w Katyniu.

LEONARD JÓZEF DWORZYŃSKI

Starszy przedownik Pułku Parafutowego **LEONARD JÓZEF DWORZYŃSKI** urodził się 27 stycznia 1894 w Warszawie jako syn Piotra i Bronisławy z Łodzińskich. Jego ojciec był jednym ze współzałożycieli wytwórni wyrobów szklanych Robotniczej. W Pułku służył od 1918 r. W 1935 r. służył pełnił jako komendant posterunku w Ostrołęce. We wrześniu 1939 r. służył w Komendzie Głównej. Był odznaczony Medalem Pamięciowym za Wojnę 1918-1921, Medalem Osiemnastolecia Ojczyzny, Niepodległości. Został zamordowany w Twerze. Był odznaczony, nie małżony. Jego brat Tadeusz został zamordowany wiosną 1940 r. w Charkowie.

JAN FIŁONOWICZ

Podchorąży **JAN FIŁONOWICZ**, syn Józefa, kolejarz, urodził się w 1916 r. w Ostrołęce, gdzie mieszkał do 1939 r. Został zamordowany w Katyniu.

WŁODZIMIERZ DUNIN-ŻUCHOWSKI

Podpułkownik dyplomowany kawalerii **WŁODZIMIERZ DUNIN-ŻUCHOWSKI** syn Antoniego, urodził się 13 października 1892 r. w Jelitawie na Ukrainie. W rodzinnej miejscowości ukończył gimnazjum i oficarską szkołę kawalerii. W czasie I wojny światowej walczył jako oficer w armii rosyjskiej. Po wybuchu rewolucji październikowej zorganizował polski szwadron, który w liczbie 65 konnych przyprawił do 5 Pułku Ułanów, który organizowany był w Sorokach w Besarabii. Brał udział w bitwie pod Kanowem. Do 5 Pułku Ułanów Zapasowych pozostał w 1924 r. w stopniu majora. Pełnił funkcje kapitanmajora i komendanta Szkoły Podchorążych rezerwy Kawalerii przy 2 Dywizji Kawalerii. 23 grudnia 1929 r. objął stanowisko zastępcy dowódcy 3 Pułku Strzelców Konnych w Wołkowysku. Po 1930 r. był szefem młodej wojskowej w Bukaresztynie, wykładał w Wyższej Szkole Wojskowej. W 1931 r. został awansowany na podpułkownika z 1 lokatą w korpusie oficerów kawalerii. W 1932 r. został przeniesiony do Departamentu Kawalerii Ministerstwa Spraw Wojskowych w Warszawie obejmując stanowisko szefa wydziału studiów, a następnie zastępcy szefa Departamentu Kawalerii Ministerstwa Spraw Wojskowych. Był redaktorem Przewidz Kawalerskiego.

W czasie wojny obronnej w 1939 r. dowodził 8 pułkiem ułanów, dostał się do sowieckiej niewoli i osadzony został w obozie w Starobieleku. Został zamordowany w Charkowie. Był odznaczony między innymi: Krzyżem Walecznych, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Komandorskim Orderu Zasługi Rumunii, Krzyżem Kawalerskim Orderu Gwiazdy Rumunii z mieczami, Medalem Pamięciowym Wielkiej Wojny (Francja), Medalem Zwycięstwa

Ofiary zbrodni katyńskiej związane z powiatem ostrołęckim - biogramy

Informacje o miejscach urodzenia (o ile nie jest zaznaczone inaczej) podane są w oparciu o współczesny podział administracyjny Polski. W przypadku większości osób okoliczności, w jakich dostały się do niewoli sowieckiej, nie są dokładnie znane.

CZESŁAW STANISŁAW DOBEK

Kapitan **CZESŁAW STANISŁAW DOBEK** urodził się 19 lutego 1905 r. w Jaworach (gm. Goworowo, pow. ostrołęcki) jako syn Kazimierza i Heleny z Kołodziejskich. Ukończył gimnazjum w Pułsku (1925) i Oficerską Szkołę Artylerii w Toniniu (1928). Służył w 6 Pułku Artylerii Lekkiej jako dowódca plutonu łączności. Od 1938 r. był instruktorem w Szkole Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim. Został awansowany do stopnia kapitana w 1937 r. Jego żoną była Józefa z Salków. Czesław Dobek został zamordowany w Katyniu. Podczas ekshumacji przy szczątkach znaleziono: legitymację oficerską, 3 listy i świadectwo szczepliń.

Fotografie Czesława Dobeka w zbiorach Muzeum Katyńskiego

EDMUND FLANTZ

Podporucznik piechoty rezerwy **EDMUND FLANTZ** urodził się 13 grudnia 1905 r. w Grabniku (gm. Dąszewo-Borki, pow. ostrołęcki) w rodzinie Henryka i Władysławy ze Stefańskich. Był absolwentem Państwowej Szkoły Rolniczej w Żyrowicach. Odbił przeszkolenie w Batalionie Podchorążych Rezerwy Piechoty nr 5. Odbił ćwiczenia rezerwy w 33 Pułku Piechoty jako dowódca plutonu (1932, 1935, 1936, 1938). Był leśniczym w Leśnictwie Niemczyn w Nadleśnictwie Czarna Wieś. Trafił do obozu w Starobielsku, został zamordowany w Charkowie.

LEON GAWROŃSKI

Posterunkowy Policji Państwowej **LEON GAWROŃSKI** urodził się 5 lipca 1901 r. w Brzeźnie (gm. Goworowo, pow. ostrołęcki) jako syn Zbigniewa i Katarzyny. Od 1923 r. służył w Policji Państwowej. Przed wojną pełnił służbę na terenie woj. warszawskiego. We wrześniu 1939 r. pracował na posterunku w Zatorach (powiat pułtuski). Został zamordowany w Twerze.

MICHAŁ FUKSIEWICZ

Major kawalerii w stanie spoczynku **MICHAŁ FUKSIEWICZ** urodził się 14 lipca 1890 r. w Borkowicach (powiat konecki) jako syn Józefa i Stefani z Płużańskich. Był absolwentem Politechniki Lwowskiej (1914) i Centralnej Szkoły Kawalerii (1923). Od 1914 był żołnierzem Legionów Polskich. W latach 1918–1920 walczył w szeregach 5 Pułku Ułanów jako dowódca plutonu, a następnie oficer do zleceń w sztabie I Brygady Jazdy. W 1925 r. został przydzielony do V, potem II Oddziału Sztabu Generalnego. Został przeniesiony w stan spoczynku w 1930 r. z przydziałem do Okręgu Korpusu nr I. W latach 30. pracował w Dyrekcji Cel w Lwowie, kierował Kolem Urzędników Celnych SBWR. Został zamordowany w Charkowie. Był żonaty z Zofią ze Szlachetów. Odniesiony m.in. Medalem Pamiątkowym za Wajnę 1918–1921.

Oficerowie 5 Pułku Ułanów. 3 od prawej siedzi Michał Fuchsiewicz

ZYGMUNT ALEKSANDER GACKI

Kapitan służby zdrowia **ZYGMUNT ALEKSANDER GACKI** urodził się 20 października 1907 r. w Wojciechowicach jako syn Jana i Antoniny z Ładów. Był absolwentem Uniwersytetu Warszawskiego (uzyskał stopień doktora farmacji). W 1928 r. został powołany do Szkoły Podoficerów Zawodowych Piechoty, w 1930 r. przeniesiony do Szkoły Podchorążych Sanitarnych. Od 1934 r. pracował w Szpitalu Centrum Wyszczepienia Sanitarnego. Trafił do obozu w Starobielsku. Został zamordowany w Charkowie.

Strona tytułowa książki Ocena wartości lecnictwa polskiego węgla aktywnego

Ofiary zbrodni katyńskiej związane z powiatem ostrołęckim - biogramy

Informacje o miejscach urodzenia (o ile nie jest zaznaczone inaczej) podane są w oparciu o współczesny podział administracyjny Polski. W przypadku większości osób okoliczności, w jakich dostały się do niewoli sowieckiej, nie są dokładnie znane.

ROMAN GALIŃSKI STANISŁAW GÓRECKI

Podporucznik artylerii rezerwy **ROMAN GALIŃSKI** urodził się 20 kwietnia 1906 r. w Rzekuniu jako syn Juliana i Ewy ze Szwedów. W 1923 r. ukończył gimnazjum w Ostrołęce, następnie Szkołę Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1929). Odbił ćwiczenia rezerwy w 18 Pułku Artylerii Polowej (1931), 9 Pułku Artylerii Lekkiej (1932) i Centrum Wyszkolenia Łączności (1936). Pracował jako urzędnik państwowy. Trafił do obozu w Starobielsku, został zamordowany w Charkowie.

Porucznik kawalerii **STANISŁAW GÓRECKI** urodził się 17 kwietnia 1903 r. w Stepażkach na Podolu jako syn Augustyna i Olimpii z Baczyńskich. Został przydzielony do 5 Pułku Ułanów (1925), później przeniesiony do 1 szwadronu Korpusu Ochotnicy Pogranicza (1924). W 1935 r. dowodził 3 szwadronem 19 Pułku Ułanów. Został zamordowany w Charkowie.

STANISŁAW JARKA

Starszy posterunkowy Policji Państwowej **STANISŁAW JARKA** urodził się 4 lutego 1902 r. w Pokrzywnicy (gm. Goworzeń, pow. ostrołęcki) jako syn Antoniego i Teofilii z Somo Zajkowskiej. Został ochrzczony w Kościele p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Goworze (nr aktu 57/1902). W 1926 r. zawarł związek małżeński z Rozalją Puka, z którą miał dwójkę dzieci: Jadwigę (ur. 1927) i Janę Stanisławę (ur. 1932). Rodzina zamieszkała w Siałymatoku, gdzie Stanisław pracował w Policji. Po śmierci Rozalii w 1936 r. ożenił się po raz drugi z Marianną Orłowską. We wrześniu 1939 r. nadał pełnię służbę w policji w Siałymatoku. Tam

został aresztowany przez NKWD jeszcze 27 grudnia 1939 r. z Ostaszkowa do rodziny dotarła kartka od Stanisława z krótką informacją, że żyje i ma nadzieję na powrót. Tak się jednak nie stało. Rodzina Stanisława wkrótce została aresztowana i wywieziona w głąb Związku Sowieckiego. Tam zmarła żona Stanisława Marianna. Dzieci przeżyły ciężkie wyścisko i wraz z Arnią Andersą ewakuowane zostały na Bliski Wschód, do Iranu, skąd trafiły do Nowej Zelandii. Tam ostatecznie zamieszkały i założyły rodziny.

rozalia jarka

JAROSŁAW GARLIŃSKI

Major kawalerii rezerwy **JAROSŁAW GARLIŃSKI** urodził się 2 grudnia 1889 r. w Jekaterynosławiu w Rosji jako syn Józefa i Ludmily z Choroszewskich. Ukończył prawo na Uniwersytecie Kijowskim. Do Wojska Polskiego wstąpił ochotniczo, w 1919 r., w Polskiej Międzywojewódzkiej na Wschodzie. Był oficerem śledczym sądu polowego 13 Dywizji Piechoty (1920) oraz w X Brygadzie Jazdy (1921). Został następnie przydzielony do 5 Pułku Ułanów, w 1927 zaś do 16 Pułku Ułanów. Został przeniesiony do rezerwy z przydziałem do Okręgu Korpusu nr VII. Był jeńcem obozu w Starobielsku, został zamordowany w Charkowie. Był odznaczony m.in. Krzyżem Walecznych, Krzyżem Zasługi.

WACŁAW GRYGORCZYK

Posterunkowy Policji Państwowej **WACŁAW GRYGORCZYK** urodził się 24 kwietnia 1901 r. w Polniechowie jako syn Stanisława i Józefy z Bochenków. We wrześniu 1939 r. pełnił służbę na Posterunku w Myszynie. Został zamordowany w Twrze.

Ofiary zbrodni katyńskiej związane z powiatem ostrołęckim - biogramy

Informacje o miejscach urodzenia (o ile nie jest zaznaczone inaczej) podane są w oparciu o współczesny podział administracyjny Polski. W przypadku większości osób okoliczności, w jakich dostały się do niewoli sowieckiej, nie są dokładnie znane.

JERZY KAROL KOBYLAŃSKI EDWARD KOZICZYŃSKI

Major kawalerii w stanie spoczynku **JERZY KAROL KOBYLAŃSKI** urodził się 6 kwietnia 1886 r. w Sołohubowie (powiat kowieński) jako syn Michała i Stanisławy z Starawskich. Ukończył gimnazjum w Kijowie i Instytut Weterynaryjny w Dorpacie. Podczas I wojny światowej służył w armii rosyjskiej. W 1918 r. rozpoczął służbę w Wojsku Polskim z przydziałem do 5 Pułku Ułanów jako dowódca oddziału sztabowego i dowódca szwadronu. W 1930 r. został awansowany do stopnia majora i wkrótce objął stanowisko kwatermistrza. W 1932 r. został przeniesiony w stan spoczynku. Odznaczony był czterokrotnie Krzyżem Walecznych, medalem Interallii i de la Victorie oraz rumuńskim Orderem Romulei. Został zamordowany w Charkowie.

Starszy przodownik Policji Państwowej **EDWARD KOZICZYŃSKI** s. Leona, urodził się w 1882 r. w Warszawie. Służył w Policji od 1919 r. jako m.in. komendant posterunku w Łapach (powiat wysokomazowiecki) i w Rzekuniu (powiat ostrołęcki). We wrześniu 1939 r. pracował w Warszawie. Został zamordowany w Twercy. Był odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi.

EDWARD LATKOWSKI

Podporucznik rezerwy **EDWARD LATKOWSKI** urodził się 22 marca 1909 r. w Mińsku Litewskim jako syn Władysława i Marii z Gorlewskich. Był technikiem drogowo-budowlanym, absolwentem Średniej Szkoły Technicznej w Brześciu n. Bugiem (1931). Jako podporucznik (od 1 stycznia 1934) został przydzielony do 88 Pułku Piechoty. Od 1938 r. mieszkał w Ostrołęce, był zawiadowcą miejscowego odcinka drogowego PKP. Miał żonę Henrykę. Został zamordowany w Katyniu.

Ostrołęka, ul. Lipińskiej w Ostrołęce przed wojną

FRANCISZEK KOŁAKOWSKI

Starszy posterunkowy Policji Państwowej **FRANCISZEK KOŁAKOWSKI**, syn Józefa i Katarzyny, urodził się 30 marca 1894 r. w Baranowie. W Wojsku Polskim służył od 1 listopada 1918 r. do 18 września 1919 r., w Policji - od 16 stycznia 1925 r. Służbę pełnił w woj. wołyńskim - we wrześniu 1939 r. na Posterunku w Zahajcach (powiat krzemieniecki). Został zamordowany w Twercy.

HENRYK KRAWCZYK ANTONI LIPIŃSKI

Podchorąży piechoty rezerwy **HENRYK KRAWCZYK**, syn Piotra, urodził się 26 września 1917 r. w Łaskach (gm. Czerwin, pow. ostrołęcki). Po wybuchu wojny trafił do obozu w Starobielisku. Został zamordowany w Charkowie. Jego ojciec Piotr został zamordowany przez Niemców w Łaskach 10 września 1939 r.

Podporucznik artylerii **ANTONI LIPIŃSKI**, syn Kazimierza i Stanisławy z Piłarskich, urodził się 24 marca 1913 r. w Jaworach (gm. Goworowo, pow. ostrołęcki). Ukończył gimnazjum w Ostrowi Mazowieckiej, następnie kurs ułanów Szkoły Podchorążych i Szkoły Podchorążych Artylerii w Toruniu (1936). Służył w 30 Pułku Artylerii Lekkiej, w 1939 r. jako adiutant pułku. Trafił do obozu w Starobielisku, został zamordowany w Charkowie.

BOLESŁAW MADRAK

Podporucznik rezerwy **BOLESŁAW MADRAK** urodził się 30 września 1906 r. w Lipnikach (gm. Łyse, pow. ostrołęcki) jako syn Józefa i Rozalii z Cieków. Był absolwentem Szkoły Mierniczej i Przemysłowej w Łomży oraz kursu w batalionie podchorążych rezerwy piechoty nr 10 w Górkach Jagiellońskim (1931). 1 stycznia 1933 r. został mianowany podporucznikiem. W sierpniu 1939 r. został zmobilizowany do 43 Pułku Piechoty. Został zamordowany w Katyniu.

Ofiary zbrodni katyńskiej związane z powiatem ostrołęckim - biogramy

Informacje o miejscach urodzenia (o ile nie jest zaznaczone inaczej) podane są w oparciu o współczesny podział administracyjny Polski. W przypadku większości osób okoliczności, w jakich dostały się do niewoli sowieckiej, nie są dokładnie znane.

WŁADYSŁAW JASZCZYŃSKI

Porucznik artylerii **WŁADYSŁAW JASZCZYŃSKI** urodził się 11 kwietnia 1909 r. w Krasnem (powiat przasnyski) jako syn Stefana i Józefy z Bułhaków. W 1930 r. ukończył gimnazjum w Warszawie, a w 1931 r. Wołyńską Szkołę Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (V Kurs, 1930/1931, 9 bateria). Został wcielony do 4 Pułku Artylerii Lekkiej w Pułtusku. W 1933 r. ukończył Szkołę Podchorążych Artylerii w Toruniu, uzyskał awans na podporucznika. Pełnił następnie służbę w 12 Dywizjonie Artylerii Konnej w Ostrołęce-Wojciechowicach

jako dowódca plutonu. W 1935 r. został awansowany do stopnia porucznika. Rok później ukończył kurs instruktorów jazdy konnej w Centrum Wyszczolenia Artylerii. W roku 1939 był oficerem zwiadowczym 9 Dywizjonu Artylerii Konnej. Został zamordowany w Charkowie.

Władysław Jaszczyński (zaznaczony numerem 7) wśród kolegów w Szkole Podchorążych Artylerii w Toruniu

JAN JURASZCZYK

Podporucznik piechoty rezerwy **JAN JURASZCZYK** urodził się 8 grudnia 1914 w Ostrołęce, w rodzinie Walentego i Marianny z Kutyłowicz. Ukończył gimnazjum w Ostrołęce (1933) i Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty (1935). Odbił ćwiczenia rezerwy jako dowódca plutonu ckm w 71

pułku piechoty (1936, 1937). Studiował weterynarię, mieszkał w Ostrołęce przy ul. Piłsudskiego 19. Po wybuchu wojny dostał się do obozu w Starobielsku, został zamordowany w Charkowie.

Karta pocztowa wysłana przez Jana Juraszczyka z obozu w Starobielsku do rodziny w Ostrołęce

WŁADYSŁAW KALISZEK

Podpułkownik artylerii **WŁADYSŁAW KALISZEK** urodził się 10 października 1895 r. w Kałudze. Był synem Jana Wojciecha i Walerii z domu Jabłońskiej. Po ukończeniu szkoły w Kijowie w 1912 r. rozpoczął studia na Wydziale Mechanicznym Politechniki Kijowskiej. Ostatecznie ukończył Wydział Rolniczy uzyskując tytuł agronoma. Od 1916 r. służył w armii rosyjskiej, gdzie ukończył szkołę podoficerską. W 1917 r. znalazł się w III Korpusie Polskim w Rosji. Był zaangażowany w działalność Polskiej Organizacji Wojskowej. Po odzyskaniu

niepodległości zgłosił się do Wojska Polskiego. Został przydzielony jako adiutant I Brygady Artylerii. Został mianowany dowódcą baterii w 1 Pułku Artylerii Polowej, następnie w 6 Dywizjonie Artylerii Konnej. Za bohaterstwo podczas wojny polsko-bolszewickiej został odznaczony orderem Virtuti Militari. Po zakończeniu działań wojennych pozostał w wojsku, został zweryfikowany w stopniu kapitana. Służył w 3 Dywizjonie Artylerii Konnej, a następnie w 1 Pułku Artylerii Polowej Legionów. W 1928 r. został awansowany do stopnia majora. W styczniu 1931 r. objął stanowisko dyrektora nauk Szkoły Podchorążych Artylerii w Toruniu. W 1934 r. został awansowany do stopnia podpułkownika. W marcu 1935 r. objął dowództwo 12 Dywizjonu Artylerii Konnej stacjonującego w Ostrołęce-Wojciechowicach, a w 1937 r. (po rozformowaniu 12 DAK) stanął na czele 1 Dywizjonu Artylerii Konnej. W sierpniu 1939 r., w czasie mobilizacji, objął stanowisko dowódcy artylerii dywizyjnej 24 Dywizji Piechoty. Walczył pod Tomaszowem, nad Werszyczą, pod Rzęszą Ruską. Po rozwiązaniu 24 DP w rejonie Lwowa został aresztowany i osadzony w Starobielsku, następnie zamordowany w Charkowie. Miał żonę Michalinę z domu Kowalewską i dwie córki: Krystynę (ur. 1925) i Hannę (ur. 1929). Był odznaczony m. in. orderem Virtuti Militari 5 kl., Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Międzynarodowym „Medaille Interalliee”

JÓZEF KNERA

Starszy posterunkowy Policji Państwowej **JÓZEF KNERA** urodził się w 1896 r. w Reduchowie (powiat zduńskowolski) jako syn Karola i Franciszki. W Policji służył od 1922 r. We wrześniu 1939 r. pełnił służbę na posterunku w Goworowie, w powiecie ostrołęckim. Został zamordowany w Twercy.

Ofiary zbrodni katyńskiej związane z powiatem ostrołęckim - biogramy

Informacje o miejscach urodzenia (o ile nie jest zaznaczone inaczej) podane są w oparciu o współczesny podział administracyjny Polski. W przypadku większości osób okoliczności, w jakich dostały się do niewoli sowieckiej, nie są dokładnie znane.

ANASTAZY OSOWICKI BOLESŁAW PIETRZYKOWSKI

Starszy strażnik Straży Granicznej **ANASTAZY OSOWICKI**, syn Franciszka i Apolonii z Tidłow, urodził się 2 października 1899 r. w Julianowie. W służbie od 1921, pracował m.in. w Bydgoszczy. Od 1932 r. pracował w Komisariacie w Myszyńcu (Obwód Straży Granicznej Łomża). Był odznaczony Krzyżem Zasługi Za Dzielność, który do 1938 r. przyznany był tylko 12 strażnikom. Został zamordowany w Twerze.

ZYGMUNT PERZANOWSKI

Kapitan służby zdrowia rezerwy **ZYGMUNT PERZANOWSKI** urodził się 11 lipca 1890 r. w Kordowie (gm. Olaszewo-Borki, pow. ostrołęcki) jako syn Antoniego i Anny z Kleczkowskich. Ukończył studia medyczne. Od 1918 r. służył w Wojsku Polskim. Jako lekarz pełnił służbę w 32 Pułku Piechoty (1918–1919), w Armii gen. Hallera (1919–1920), w Szpitalu Mokotowskim w Warszawie (1920–1921) i kolumnie dezynfekcyjnej nr 16 (1921). 22 kwietnia 1921 został przeniesiony do rezerwy z przydziałem do 1 białego sanitarnego, następnie do kadry

zapasowej 1 Szpitala Okręgowego. Awansowany na stopień kapitana ze starszeństwem 1 czerwca 1919 r. Jako lekarz – okulista praktykował w Radomiu, gdzie czcił się ze Stefaniją z domu Juraszek. Po wybuchu wojny trafił do niewoli, do obozu w Starobielsku. Został zamordowany w Charkowie.

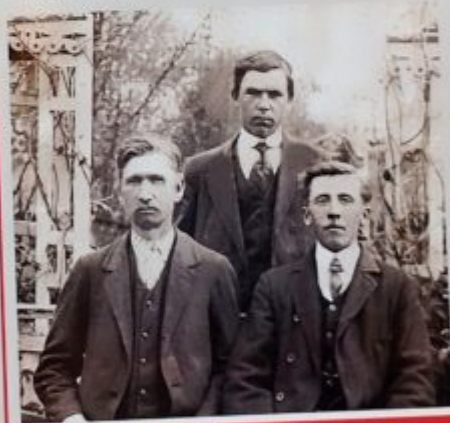
STANISŁAW RAWA

Kapitan piechoty **STANISŁAW RAWA** urodził się 9 stycznia 1900 r. w Ostrołęce jako syn Daniela i Jadwigi ze Zwierzynskich. Ukończył 5 klas Szkoły Realnej Gózyckiego w Warszawie. W Wojsku Polskim służył ochotniczo od 15 lipca 1920 r. w 18 Pułku Artylerii Ciężkiej. Po zakończeniu wojny ukończył w 1923 r. w Warszawie Szkołę Podchorążych Piechoty. Służył w 62 Pułku Piechoty i 79 Pułku Piechoty. W 1931 r. był wykładowcą w Centralnej Szkole Strzelania w Toruniu, następnie w 18 Pułku Piechoty. Został później awansowany w 1936 r. do stopnia kapitana, a od 1 czerwca 1938 r. na stanowisko dowódcy 3 kompanii „Bakaszy Male” batalionu Korpusu Ochrony Pogranicza „Kwasne”. Został zamordowany w Twerze. Był odznaczony m.in. Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Starszy przodownik Policji Państwowej **BOLESŁAW PIETRZYKOWSKI**, syn Joachima i Aleksandry, urodził się w 1897 r. w Pietrzykowie (miasteczko Bielska Podlaska). W 1934 r. służył w policji województwa lubelskiego, następnie w Ostrołęce. Do Ostrołęki przemasował wraz z całą rodziną żoną Leontyną i dziećmi. W Ostrołęce w 1938 r. przyszła na świat jego najmłodsza córka Lucyna. Po wybuchu wojny ewakuował się z żoną i dziećmi do swej rodzinnej miejscowości. Po zajęciu terenów przez Rosjan znalazł się na liście poszukiwanych przez NKWD. Próbował przedostać się na zachód. Ostatecznie został aresztowany i osadzony w obozie w Ostaszewie. Został

zamordowany w Twerze. Jego rodzina została wywieziona na Syberię (na teren obecnego Kazachstanu).

Bolesław Pietrzykowski (środek) z żoną i dziećmi

WITOLD REJSKI

Rotmistrz kawalerii w stanie spoczynku **WITOLD REJSKI** urodził się 11 lipca 1889 r. w Wilimowie w Czebach jako syn Czesława i Tekli z Grabowskich. W latach 1908–1918 służył w armii austriackiej, ukończył Akademię Wojskową w Neustadt. W Wojsku Polskim służył od 1918. W wojnie polsko-bolszewickiej walczył w szeregach 5 Pułku Ułanów, w którym służył do 1930 r., w końcowym okresie na stanowisku kwatermistrza pułku. Ze względu na stan zdrowia został przeniesiony w 1930 r. w stan spoczynku z przydziałem do Kadry Oficerów Kawalerii 1 Okręgu Korpusu. Osadził w swoim majątku w Drzewicy koło Opoczna. Nieznane są okoliczności, w jakich dostał się do niewoli sowieckiej. Osadzony w obozie w Starobielsku, został zamordowany w Charkowie. Był odznaczony Krzyżem Walecznych.

Ofiary zbrodni katyńskiej związane z powiatem ostrołęckim - biogramy

Informacje o miejscach urodzenia (o ile nie jest zaznaczone inaczej) podane są w oparciu o współczesny podział administracyjny Polski. W przypadku większości osób okoliczności, w jakich dostały się do niewoli sowieckiej, nie są dokładnie znane.

WŁADYSŁAW MAŁKOWSKI WŁADYSŁAW MIELNICKI

Wachmistrz rezerwy **WŁADYSŁAW MAŁKOWSKI**, syn Andrzeja i Agnieszki z domu Prucnal, urodził się 15 maja 1915 r. w Jędrzejówce (Andrzejówce) w woj. kieleckim. Władysław był jednym z sześciorga rodzeństwa, jego ojciec był leśniczym. W okresie od 3 listopada 1934 do 18 lipca 1936 r. odbył zasadniczą służbę wojskową w Korpusie Ochrony Pogranicza w Łomży w Dywizjonie Żandarmerii, a następnie w jednostkach wojskowych w Pułsku i Przasnyszu. Po ukończeniu kursu w KOP został awansowany do stopnia kaprala. W 1937 r. zawarł związek małżeński z Julianną z domu Jop, a rok później urodził im się syn Leszek. Był pracownikiem Nadleśnictwa Ostrołęka,

mieszkał w Durlasach (gm. Leślis). Brał udział w wojnie obronnej we wrześniu 1939 r. wraz ze swym macierzystym oddziałem KOP z Łomży, w stopniu wachmistrza rezerwy. Został zamordowany w Twerze.

WŁADYSŁAW MIELNICKI, syn Jakuba i Katarzyny, urodził się 26 maja 1910 r. w Kardowie. We wrześniu 1939 r. pełnił służbę w Żandarmerii w Warszawie. Miał żonę Sabinę z domu Osiek oraz córkę urodzoną w styczniu 1939 r. Dostał się do niewoli sowieckiej i został zamordowany w Twerze.

KAZIMIERZ MIKOŁAJEWSKI

Major kawalerii **KAZIMIERZ MIKOŁAJEWSKI** urodził się 4 maja 1897 r. w Radomsku jako syn Jana i Kazimierzy z Ryłskich. Od 1915 r. walczył na froncie jako podoficer w armii rosyjskiej. W czerwcu 1917 r. wraz ze szwadronem szablonym z Polaków, wstąpił do 1 Pułku Ułanów i Korpusu Polskiego. Po powrocie do wojska Polak został wcielony do 4 Pułku Strzelców Konnych. Ukończył Szkołę Podchorążych Piechoty Kawalerii w Przemyślu. W wojnie polsko-bolszewickiej walczył w szeregach 4 PSK. Po zakończeniu wojny pułk został przemianowany na 6 Pułk Strzelców Konnych. W roku 1924 i Mikołajewski został

przeniesiony w stopniu porucznika do Korpusu Ochrony Pogranicza, a w roku 1928 w stopniu rotmistrza przydzielony do sztabu 4 Dywizji Kawalerii. Po jej likwidacji, w kwietniu 1930 r., został przeniesiony do 5 Pułku Ułanów Zasławskich w Ostrołęce. Kazimierz Mikołajewski przybył do Ostrołęki wraz z żoną Marią z domu Zenkner, która zaangażowała się w działalność w stowarzyszeniu „Rodzina wojskowa”. W Ostrołęce urodziło im się jedno dziecko - córka Elżbieta. W czasie swej służby w pułku Kazimierz Mikołajewski pełnił funkcje: dowódcy 1 szwadronu, oficera materialowego i funkcje kwatremistrza. W marcu 1938 r. został awansowany do stopnia majora, a we wrześniu 1938 r. przeniesiony na stanowisko komendanta Przysposobienia Wojskowego Konnego Mikołajewski przeprowadził się z całą rodziną w miasto, w którym stacjonował tylko pułk piechoty i artylerii. Oficer kawalerii w mundurze 5 Pułku Ułanów z widnowym otokiem na czapce, w granatowych spodniach z widnowymi lampasami, z szablą u boku i w ostrogach, bo tak się nosił Kazimierz Mikołajewski, wzbudzał duże zainteresowanie.

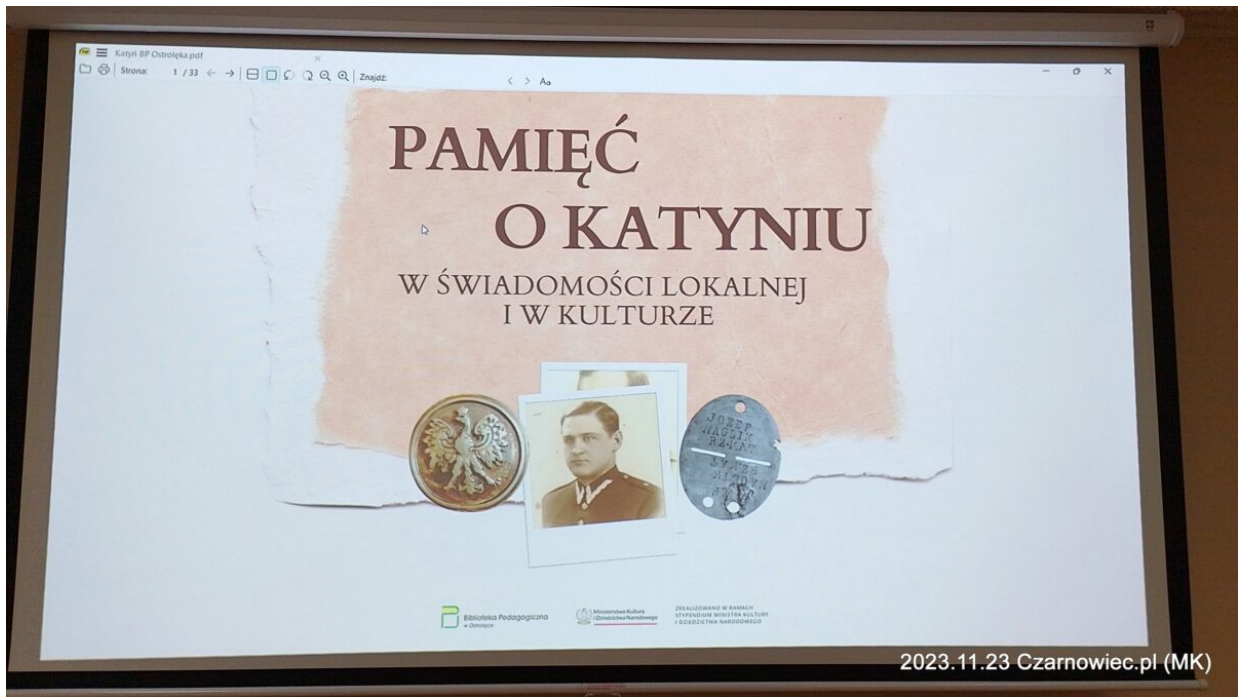
Andrzej Grochowski, Wspomnienie o majorze kawalerii Kazimierzu Mikołajewskim (1897-1940), „Zeszyty Radomskożońskie”, Tom X (2015). W wojnie obronnej 1939 r. walczył jako dowódca kawalerii dywizyjnej 7 Dywizji Piechoty. Wzięty do niewoli sowieckiej został osadzony w ścianach Starobielsku i zamordowany w Charkowie. Był odznaczony m.in. Krzyżem Wirtuti Militari 5 klasy, Krzyżem Walecznych, Srebrnym Krzyżem Zasługi.

ZYGMUNT JAN MARZĘCKI

Podporucznik piechoty rezerwy **ZYGMUNT JAN MARZĘCKI**, syn Ignacego i Konstancji z Piasznajskich, urodził się 23 maja 1911 r. w Ostrołęce. Był absolwentem Gimnazjum im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Ostrołęce (1932) oraz kursu dla szeregowych z cenzurem przy 71 Pułku Piechoty (1933). Został mianowany podporucznikiem ze starszeństwem Piechoty (1933). Został przydzielony do 33 Pułku Piechoty. W 1938 r. odbył 1 stycznia 1935 i przydzielony do 33 Pułku Piechoty. Jeniec obozu w Świdżeniu rezerwy w Szkole Obrony Przeciwgazowej. Jeniec obozu w Świdżeniu rezerwy w Szkole Obrony Przeciwgazowej. Zamordowany w Charkowie.

STEFAN KAZIMIERZ MAĆZKA

Przodownik Policji Państwowej **STEFAN KAZIMIERZ MAĆZKA**, syn Bronisława i Emilii, urodził się w listopadzie 1903 r. w Baranowie. W Policji służył od 1 czerwca do 30 września 1924, został następnie zwolniony dla odbycia służby wojskowej. Ponownie został przyjęty 1 grudnia 1926 r. W marcu 1938 r. przeniesiono go z woj. lubelskiego do Wydziału II Komendy Głównej. Tam też pełnił służbę we wrześniu 1939 r. Został zamordowany w Twerze.

2023. 11.23 Czarnowiec.pl (MK)

2023. 11.23 Czarnowiec.pl (MK)

Katyni BP Ostrołęka.pdf
Strona: 18 / 33

Rodzina Wyszomirskich

Rodzina Wyszomirskich mieszkała przed wojną w majątku Czarnowiec (gm. Rzekuń). Roman i Maria mieli czwórkę dzieci: Zygmunta (ur. 1912), Jana (ur. 1913), Ludwikę (ur. 1916) i Zofię. Troje z nich zaangażowało się w walkę oraz działalność konspiracyjną. Zygmunt został zamordowany w Katyniu, Jan zginął z rąk UB. Ludwika walczyła w Powstaniu Warszawskim, przeżyła.

Źródło: oryginały zdjęć w zbiorach rodzinnych, kopie cyfrowe ze zbiorów J. Karczewskiego. Od góry: Roman i Maria; Jan, Ludwika i Zygmunt

2023.11.23 Czarnowiec.pl (MK)

Z serdecznymi podziękowaniami dla
 Małka Karczewskiego i mieszkańców Czarnowca
 oraz okolic za możliwość rozmowy i odkupienia
 wspólnie kart naszej historii podczas spotkania
 na temat „Zbudni Katyńskiej”.
 Życzę wytrwałości w dalszych działaniach
 zmierzających do ich pełnej realizacji.

Janek Karczewski
 Czarnowiec 24.11.2023r.

2023.11.23 Czarnowiec.pl (MK)

2023.11.23 Czarnowiec.pl (JP)

2023.11.23 Czarnowiec.pl (JP)

2023.11.23 Czarnowiec.pl (JP)

Rodzina Wyszmirskich

Rodzina Wyszmirskich mieszkała w majątku Czarnowiec (Czarnowiec Rzekuń). Roman i Maria mieli cztery dzieci: Zygmunta (ur. 1912), Janusza (ur. 1913), Ludwikę (ur. 1916) i Zofię (ur. 1917). Roman zaangażował się w walkę o niepodległość i działalność konspiracyjną. Zygmunta zamordowano w Katyniu, Janusza w 1945 r. przez UB. Ludwika walczyła w Powstaniu Warszawskim, przeżyła.

Źródło: oryginały zdjęć w zbiorach rodzinnych, w zbiorach J. Karczewskiego. Od góry: Roman i Maria, Jan i Zygmunta

2023.11.23 Czarnowiec.pl (JP)

